

J. A. PENNING'S
Acaciasingel 10
's-HERTOGENBOSCH

16 PARTIJEN OM DEN WERELDTITEL DAMMEN 1938

GEANALYSEERD DOOR
PHILIP DE SCHAAP

MET 16 DIAGRAMMEN, TABELLEN EN
OVERZICHTEN

AMSTERDAM

L. J. VEEN'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ N.V.

VOORWOORD

Een korte inleiding past bij deze „bliksem-uitgave”, die ten doel heeft zeer kort na de laatste partij van de match om het wereldkampioenschap, alle partijen van den wedstrijd, beknopt geanalyseerd, in boekvorm te brengen.

De opmerkingen zijn tijdens dat de partijen gespeeld werden geschreven, hetgeen dus wil zeggen, dat zij steeds van algemeenen aard zijn, zonder dat al te zeer op finesses is ingegaan — al worden deze wel gesignaleerd — terwijl de nabeschouwingen, eveneens „heet van de naald”, dus veelal aanwijzingen bevatten voor het verdere verloop van de match.

Liever dan pas maanden later met een lijviger werk uit te komen, leek het mij practischer en vooral ook actueeler hen, die het damspel beoefenen, een dergelijk werkje aan te bieden.

In deze uitgave is voorts een samenvattende beschouwing na de 9de partij en een slot-artikel, gepubliceerd in diverse Nederlandsche dagbladen, opgenomen, welke tezamen mijn indrukken omtrent de match weergeven.

Moge deze uitgave, mede door haar actualiteit, de belangstelling opwekken van allen, die de match met spanning en interesse hebben gevolgd.

PHILIP DE SCHAAP

Amsterdam, October 1938.

EERSTE PARTIJ

M. Raichenbach (wit) R. C. Keller (zwart)

34—29 opening.

1. 34—29 .....

In een voorbeschouwing in Het Damspel merkte de veteraan J. de Haas kort geleden op, dat Raichenbach gespecialiseerd was in de 34—29 opening, die hij in zijn vorige wedstrijden veelvuldig toepaste. Dat de wereldkampioen ook nu met 34—29 opent, stelt den heer De Haas dus wel in 't gelijk!

1.	19—23
2. 39—34	14—19
3. 44—39	10—14
4. 50—44	5—10
5. 31—26	.....

De gebruikelijke voortzetting in deze moderne opening. 32—28 en 37×28 heeft het nadeel, dat Zwart dan met 18—23 enz. de witte stelling tijdelijk kan verbrokkelen. In plaats van den tekstzet is de dubbele ruil met 29—24 enz. naar veld 25 eveneens een goede voortzetting. De tekstzet beteekent niet, dat Wit de consequenties van een randstuk aanvaardt. Zwart houdt te weinig tempi om dit schijnvoordeel in de practijk te handhaven en uit te buiten en zoolang Wit niet het centrum bezet, wordt elke combinatie onmogelijk.....

5. .... 20—25

Ook Zwart aanvaardt vrijwillig een randschijf, maar verkeert in een enigszins andere positie, doordat hij steeds gelegenheid houdt het stuk op 25 te ruilen.

6. 37—31	14—20
7. 41—37	20—24
8. 29×20	25×14
9. 34—30	15—20
10. 30—25	20—24

Tot nu toe een normale ontwikkeling. Wil Zwart Wit's schijf op 26 niet „oplossen“, dan ligt deze ontwikkeling voor de hand.

Mogelijk ware natuurlijk ook de ruil met 17—21, 26×17 en 12×21, om dan op 31—26 met 21—27 te antwoorden, maar de bezetting van het strategisch veld 27 heeft feitelijk alleen zin, wanneer veld 49 onbezet is. Zwart neemt een afwachtende houding aan en heeft gelegenheid op Wit's manoeuvres naar keuze te reageren.

11. 46—41	10—15
12. 31—27	14—20

De consequentie van bovenstaande uiteenzetting.

13. 25×14	9×20
14. 37—31	4—9
15. 41—37	17—22

Zeër juist wachtte Zwart met dezen zet tot Wit 41—37 speelde. De zwarte korte vleugelstukken worden nu mobiel en Zwart heeft tempi gewonnen.

16. 33—28	22×33
17. 39×28	.....

Wel de beste zet. Trouwens, Raichenbach rekonde ongetwijfeld op dit verloop, dat ook hem bewegingsvrijheid laat.

17.	11—17
18. 28—22	.....

De nu komende ruil ontlast Wit van een teveel aan stukken links en geeft hem gelegenheid tot gemakkelijker bouw. Het stuk op 26 blijft, maar Zwart moet zijn korten vleugel opnieuw zoo concentreeren, dat doeltreffende combinatie mogelijk wordt, en dit vereischt wederom tempi. Voor Zwart beteekent dit, dat hij zijn noodzakelijkheid om bewegingsvrijheid te behouden kan combineeren met zijn positie-ontwikkeling rechts, gebaseerd op Wit's stuk op 26.

18.	17×28
19. 27—21	16×27
20. 31×33	12—17
21. 44—39	7—11
22. 32—27	11—16
23. 37—32	8—12
24. 33—28	.....

De bezetting van het centrumveld, zeker onjuist gedurende het openingsspel, is aantrekkelijk in het kader van het tot nu gevolgde spelsysteem. De combinatie op schijf 26 blijft bestaan, doordat Zwart bijvoorbeeld den bouw met 6—11, 1—6 en 2—8 kan volgen, maar er blijven Wit tal van mogelijkheden om gevaar te vermijden.

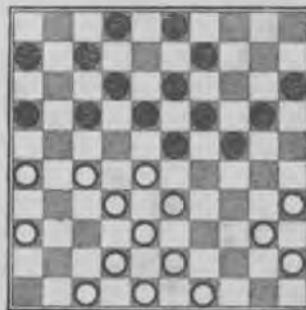
24.	1—7
25. 39—33	3—8

Een vreemde en aantrekkelijke zet.

De stand is:

Zwart: 15 stukken op 2, 3, 6, 7, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24.

Wit: 15 stukken op 26, 27, 28, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 43, 45, 47, 48, 49.

Zwart blijkt de positie van zijn kroonschijf te willen prijsgeven ten gunste van de versterking

van zijn positie rechts, die hem op deze wijze, terwijl veld 2 bezet blijft, meer gelegenheid biedt op schijf 26 te blijven combineeren. Zwart's besluit is ongetwijfeld tevens genomen na de overweging, dat de kroonschijf links wellicht toch te veel wordt.

26. 43—39	7—11
27. 49—43	20—25

Zwart acht het oogenblik om actief tot den aanval over te gaan met 24—29, 33×24 en 20×29 blijkbaar te vroeg en zijn plannen zijn om eerst schijf 9 naar 20 te brengen. De Zwarte positie is solide en bevat wellicht meer mogelijkheden dan de Witte. 39—34 is verhinderd wegens 17—22, 28×17, 11×31, 26×37 en 24—30 enz.

28. 36—31	2—7
-----------	-----

Wit zal zijn stuk van 47 naar 36 brengen en men kan nu een spoedige „ontknooping” van de stelling verwachten.

29. 47—41	9—14
30. 41—36	14—20
31. 39—34	.....

Nu gaat deze zet natuurlijk wel, omdat Zwart na 17—22 het laatst aan slag blijft.

31.	17—22
----------	-------

Interessante mogelijkheden biedt hier ook 17—21, al of niet met slaan naar veld 22. Zwart blijkt er echter de voorkeur aan te geven om de tot nu toe gevolgde tactiek om op schijf 26 te combineeren prijs te geven, althans hij laat door den tekstzet toe, dat Wit zich daarvan ontdoet.

32. 28×17	11×22
33. 32—28	23×21
34. 26×28	16—21

De stand is thans:

Zwart 12 stukken op 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 24, 25.

Wit 12 stukken op 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 42, 43, 45, 48.

35. 31—26	21—27
-----------	-------

Op 18—23 volgt 26×17, 23×32, 38×27, 12×32, 33—28, 32×23, 34—30, 25×34 en 40×9. De tekstzet biedt perspectieven vol combinaties.

Zwart dreigt nu 18—22, 28×17, 12×21, 26×17 en 24—30, 35×24 en 19×28, of wel 27—32 en steeds 24—30. Wat de eerste dreiging betreft: deze kan zelfs nog afgewisseld worden door i.p.v. 24—30 eerst 27—32 te spelen, met daarna slag naar dam. Bovendien dreigt 18—23, hoewel Wit daartegen momenteel nog het verweer zou hebben van 33—29, 34—30 enz.

36. 34—30	25×34
37. 40×29	.....

Zwart kan nu dam nemen met 18—22, 12×21, 27—32, 19—23, 24—30 enz., maar deze dam is natuurlijk veel te duur. Zwart blijkt met zijn 35sten zet geenszins vrees te hebben om verwickelingen uit den weg te gaan en deze eerste partij reeds is een fraaie krachtmeting.

37.	18—22
----------	-------

Toch, maar Zwart zet verder anders voort.

38. 28×17	12×21
39. 26×17	7—11

Zwart wil trachten uit de positie van schijf 27 zooveel mogelijk profijt te trekken.

40. 42—37	11×22
41. 37—32	6—11
42. 32×21	11—16
43. 21—17	.....

Om geen terrein te verliezen en verder om te verhinderen, dat Zwart's positie op ruit 27 onaantastbaar wordt, de beste.

43.	22×11
44. 43—39	8—12

Natuurlijk gaat 13—18 niet wegens 29—23 en 35—30, terwijl op 11—17 Zwart teruggeworpen zou kunnen worden met 29—23. Het gaat er nu om wie het sterkst zijn stelling opbouwt. Zwart's positie komt ons daarin zeker niet de minste voor.

45. 38—32	12—18
46. 36—31	11—17
47. 32—28	17—21
48. 45—40	.....

Ook mogelijk is 31—26, 21—27, 35—30 en 28—23, 33×31.

48.	20—25
49. 29×20	25×14
50. 40—34	18—23
51. 31—27	21×32
52. 28×37	13—18

Zwart blijft nog pogen Wit's linker vleugel aan te vallen en hij staat inderdaad iets voordeliger. Of dit echter voldoende zal zijn om winst te behalen?

53. 33—29	.....
-----------	-------

Valt ook aan. Het schijnbaar sterke 23—28 gaat nu niet wegens het eenvoudige 39—33.

53.	14—20
----------	-------

Hiermee wordt 35—30 verhinderd en houdt Zwart nog even gelegenheid Wit in een z.g. knelstelling te nemen. Keller ontbreken echter voldoende tempi om dit vol te houden.

54. 37—32	19—24
55. 39—33	16—21
56. 48—42	20—25

Zwart kan 't toch niet volhouden.

57. 29×20	15×24
58. 42—37	18—22
59. 37—31	.....

De stand is nu:

Zwart: 5 stukken op 21—22—23—24—25.

Wit 5 stukken op 31—32—33—34—35.

Wel merkwaardig, dat alle stukken nu in oppositie staan. De partij is nu onmiddellijk remise door

59.	23—28
60. 32×23	21—26
61. 31—27	

Remise.

Een zeer fraaie partij, door beiden sterk gespeeld en waarin de Nederlandsche kampioen voortdurend in den aanval was. Hij kon geen groot voordeel behalen, maar het feit op zichzelf, dat deze eerste partij een voor Keller zeer zeker gunstig verloop had, doet de hoop postvatten, dat ook de andere partijen een even mooien strijd zullen toonen. Keller's opvatting van spelverdeeling getuigt van een solide kennis van het practische partijspel. Deze partij is een waardige inzet van de match.

TWEEDE PARTIJ

Wit: R. C. Keller. Zwart: M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28 .....

Keller is altijd zeer sterk geweest in deze opening en het is dus niets te verwonderen, dat hij, hoewel in openingsspel goed georiënteerd, juist dezen zet prefeert.

1. .... 18—23

Het bekende antwoord.

2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 38—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14
7. 37—32	12—18
8. 46—41	7—12
9. 41—37	14—20
10. 42—38	10—14

Een heel kalm verloop. Behoudens wellicht Wit's vierde zet is dit een zuiver theoretische ontwikkeling, welke weinig aanleiding tot commentaar biedt. Beide spelers volgen een afwachterende tactiek en het eenige, dat wat den verderen opbouw betreft, te voorspellen valt, is, dat Wit straks veld 47 zal prijsgeven, zulks gedeeltelijk als consequentie van zijn vierden zet. Of dit tot nadeel zal voeren, hangt geheel af van het te volgen spelsysteem.

11. 35—30 17—21

Op 20—25 volgt 30—24 en 28—23, 33×35 en Zwart behoudt zijn randstuk op 25. Nu, na den tekstzet, kan 31—26 natuurlijk niet wegens 20—24.

12. 30—25	21—26
13. 47—42	1—7
14. 34—29	18—23

Ook in de eerste partij bezette Raichenbach het centrum met een ruil. Hier kwam zeer zeker ook in aanmerking 20—24 en 15×24, waardoor schijf 15 in het spel komt en de rechtervleugel niet als bij den tekstzet, geen verzwakking ondergaat.

15. 29×18	12×23
16. 40—34	20—24
17. 45,—40	7—12
18. 50—45	12—18
19. 34—29	.....

O.a. gespeeld om tempi te verkrijgen. Op 40—35 speelt Zwart 14—20 en 9×20.

19.	23×34
20. 40×20	15×24
21. 39—34	.....

Wit blijft het stuk op 24 aanvallen om zwart links uit te putten. Raichenbach's verdediging is hier echter safe en voorloopig is er geen kans op succes voor den witten aanval.

21.	5—10
22. 44—40	10—15

Zwart kon ook 18—23 spelen om na 34—29 en 40×20 met 19—23 te antwoorden.

23. 34—29	4—10
24. 29×20	15×24
25. 28—22	18×27
26. 31×22	.....

Wit verplaatst den aanval naar links, hoewel er verband bestaat tusschen de reeks voorafgegaane zetten en deze voortzetting. Het stuk op 22 staat veilig, kan zwart alleen tot last zijn, zoodat het waarschijnlijk geruimd zal worden.

26.	8—12
27. 32—28	11—17

Wit's positie zou inderdaad te agressief kunnen worden.

28.	22×11	16×7
29.	43—39	2—8
30.	40—34	12—18
31.	34—29	.....

Gaat consequent door met zijn aanval. Zwart behoeft echter niets te vreezen.

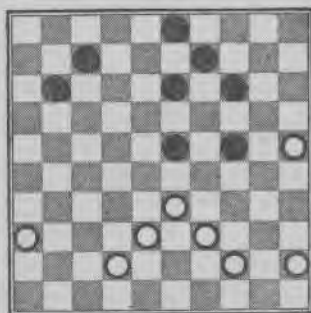
31.	.....	10—15
32.	29×20	15×24
33.	28—22	18×27
34.	33—28	.....

Wit wil zwart van het centrum houden en bereidt met dit tijdelijk offer den komenden ruil voor. Dit beteekent tegelijkertijd, dat Keller's aanval op den zwarten linkervleugel gestaakt wordt.

34.	.....	8—12
35.	28—23	19×28
36.	37—31	26×37
37.	42×33	12—18
38.	49—44	18—23
39.	48—42	6—11

Het beteekent nu geheel een kwestie van opbouw. Raichenbach is in bezit van het centrum gekomen, doch wit heeft vele resources. De stand is na 39 zetten:

Zwart 8 stukken op 3, 7, 9, 11, 13, 14, 23 en 24.
Wit 8 stukken op 25, 33, 36, 38, 39, 42, 44 en 45.

40.	39—34	14—19
-----	-------	-------

Keller is in tijdnoed en de nu volgende zetten worden in snel tempo gespeeld.

41.	33—29	24×33
42.	38×18	13×22

Raichenbach staat nu iets gunstiger. Links is zijn verdediging uitstekend gebleven, terwijl hij rechts kan aanvallen.

43.	34—29	7—12
44.	45—40	12—18
45.	44—39	.....

Om zich links beter te kunnen verdedigen. Tot den 50sten zet speelt de Nederlandsche kampioen in sneller tempo.

45.	.....	11—17
46.	40—35	17—21

Aanlokkelijk is 22—28, maar wit ruilt dan met 39—33 en 29—24, 25×43 met directe remise.

47.	35—30	9—14
48.	42—37	3—8
49.	29—24	8—12
50.	24×13	18×9
51.	37—32	22—27
52.	32—28	21—26
53.	30—24	.....

De stand is nu na den 53sten zet van Wit:

Wit 5 stukken op 24, 25, 28, 36 en 39.

Zwart 5 stukken op 9, 12, 14, 26 en 27.

Het begint er remise-achtig uit te zien. Wit heeft zich op het centrum tegenkansen geschapen als compensatie van Zwart's aanval en de stukken op 24 en 28 combineeren nu om op elke poging van Zwart om een doorbraak te forceeren, tijdig in actie te komen.

53.	.....	26—31
54.	28—22	27×18
55.	36×27	12—17
56.	39—33	17—22
57.	27—21	18—23
58.	24—19	23—28
59.	19×10	28×39

Remise.

Ook in deze partij gaf Keller blijk van een zeer oorspronkelijke opvatting en hij sloeg zich uitstekend door zijn tijdnoed heen. Van voor- of nadeel was feitelijk thans geen sprake. Wel leek het even of Raichenbach in den overgang van midden- naar eindspel gemakkelijker spel had, doch Keller zorgde tijdig voor een tegen-aanval en de puntenverdeling is het juiste resultaat van deze tweede ontmoeting, die eveneens uitstekend werd gespeeld.

DERDE PARTIJ

Wit: M. Raichenbach — Zwart: R. C. Keller

34—29 opening.

1. 34—29 .....

Weer opent Raichenbach dus met dezen zet!

1.	.....	19—23
2.	39—34	14—19
3.	44—39	10—14
4.	50—44	5—10
5.	29—24	.....

Tot nu toe heeft de partij precies hetzelfde verloop als de eerste ontmoeting. In de eerste partij speelde Raichenbach 31—26 en Keller vond toen op uitstekende wijze de weerlegging van Raichenbach's strategie. Wij merkten toen reeds op, dat i.p.v. 31—26 ook 29—24 zeer wel in aanmerking kwam en de wereldkampioen probeert het nu met deze, overigens bekende, variant.

5.	.....	20×29
6.	33×24	19×30
7.	34×25	18—22

Keller is in dit genre spel altijd in zijn element en als een der grondleggers van de theorie over het flankspel is dit systeem hem toevertrouwd.

8.	31—26	12—18
9.	37—31	7—12
10.	41—37	.....

De ruil 31—27 en 26×37 geeft vereenvoudiging, terwijl het nemen van de z.g. hekstelling met 32—27 totaal nutteloos, ja zelfs nadeelig is.

10.	.....	1—7
11.	46—41	14—19
12.	40—34	10—14

Wit heeft nu toch een randschijf, vrijwillig genomen om Zwart's korten vleugel in ontwikkeling te belemmeren. Zwart's positie is zeer massief en hij behoudt altijd de ruilmogelijkheid naar veld 27.

13.	34—30	14—20
14.	25×14	19×10
15.	30—25	9—14

Op 10—14 kan Wit 32—28 (Zwart 23×32 gedwongen) en 38×27 spelen en de hekstelling aldus nog formeeren. De praktijk echter heeft bewezen, dat zulke hekstellingen meestal op niets uitloopen, doordat de stukken op 37 en 41 niet in het spel komen. Dat Keller toch liever 9—14 speelt, spruit voort uit de gedachte, dat de witte positie in dit geval wel eenigszins geschikt is om het risico van een hekstelling te nemen.

16.	35—30	4—9
17.	39—34	14—19
18.	34—29	23×34
19.	30×39	.....

Wit probeert Zwart rechts uit te putten om deze te dwingen zich links te verklaren.

19.	.....	19—23
20.	45—40	9—14
21.	40—35	14—19

Op 39—33 volgt natuurlijk 22—27 enz. Wit volhardt echter in zijn afmattings tactiek en speelt:

22.	35—30	10—14
23.	30—24	19×30
24.	25×34	14—19

Zwart wenscht de linie 2—8—13 voorloopig intact te laten, zoodat hij, steeds om 32—28 te voorkomen, consequent veld 19 aanvult met schijf 14.

25.	34—30	3—9
-----	-------	-----

Zwart heeft rechts reeds genoeg stukken geconcentreerd en heeft de kroonschijf daar zeker niet meer noodig. Wit's 44—40 is thans verhinderd wegens 19—24.

26.	30—25	.....
-----	-------	-------

Voor Wit is de stand niet zoo gemakkelijk. Wanneer hij streeft naar een ontkenning, waartoe Zwart het initiatief moet nemen en waarop Wit dus kan reageeren, zooals hem dit dan het beste lijkt, mag hij toch niet te ver gaan om zulks te forceeren, daar dit wel eens ten koste van zijn positie zou kunnen gaan.

26.	.....	22—27
-----	-------	-------

Eindelijk verbreekt Keller dus de positie rechts. Het spel wordt nu interessant.

27.	32×21	16×27
28.	31×22	18×27

Hier dacht Keller eenigen tijd na over zijn beslissing naar welke ruit te slaan. Beide velden 27 en 28 hebben hun attractie en Zwart besloot tot den tekstzet, omdat bezetting van het vijandelijk centrum hem waarschijnlijk te voorbarig en daarmee dus te riskant, voorkwam. Zwart staat nu gunstig.

29.	44—40	9—14
-----	-------	------

Raichenbach blijft de niet-aanvalstactiek volgen om Zwart uit zijn tent te lokken.

30.	40—35	15—20
31.	37—32	11—16
32.	32×21	16×27
33.	41—37	7—11
34.	37—32	11—16
35.	32×21	16×27
36.	42—37	.....

Wit's laatste zetten beteekenen een strategische verandering. Het stuk op 27 wordt aangevallen en het moet nu blijken, of deze aanval bedoeld is om te trachten de schijf te winnen of dat wit op deze wijze wil bereiken, dat de zwarte korte vleugel wordt „uitgehoud" om op het juiste moment schijf

27 met 38—32 te ruilen en dan een aanval in te zetten.

36. .... 2—7
37. 47—42 .....

Wit's voordeel met zijn aanval is, dat hij geen stuk op 33 heeft, waardoor Zwart geen gelegenheid krijgt na 37—32 een dubbelen ruil in den stand te brengen.

Nu is Zwart aangewezen op de verdediging met 11—16 zoolang dit kan of eventueel op 17—21 met ruil van het stuk op 26.

37. .... 20—24

Zwart geeft dus de verdediging met 11—16 prijs.

38. 37—31. ....

Wit's plannen worden nu duidelijk. Na nog een of 2 malen schijf 27 aan te vallen, zal hij overgaan tot ruil met 38—32 om dan Zwart op diens korten vleugel aan te vallen. Zwart vindt echter in zijn sterken centrumstand een goeden steun.

38. .... 17—22
39. 42—37 6—11
40. 37—32 11—16
41. 32×21 16×27
42. 48—42 13—18

Wit heeft er de voorkeur aan gegeven schijf 27 tot het uiterste aan te vallen, voor hij zijn ruil naar veld 32 maakt. Zwart heeft echter door zijn sterk centrum een uitstekende verdediging in petto.

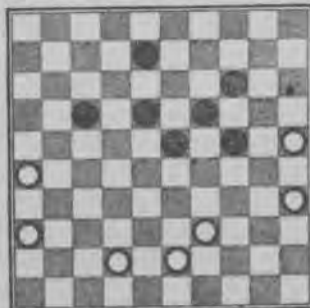
43. 42—37 7—11
44. 37—32 11—16
45. 32×21 16×27
46. 38—32 27×38
47. 43×32 22—28

Dwingt Wit nu wel den aanval te staken, daar op 32—27 natuurlijk 28—33 enz. volgt.

48. 49—43 28×37
49. 31×42 12—17

Zwart staat nu gunstig en zijn positie bevat meer dreigingen. De stand is na Zwart's 49-sten zet:

Zwart: 8—14—17—18—19—23—24.
Wit: 25—26—35—36—39—42—43.

50. 42—37 18—22

Wit moet nu heel voorzichtig spelen om groot nadeel te ontgaan. Keller komt in een agressieve positie.

51. 37—31 22—28!

Een sterke zet, die 31—27 verhindert. Om 28—32 tegen te gaan is nu wel gedwongen:

52. 43—38 24—29

Dreigt nu 28—33, waartegen Wit als verdediging heeft 38—32 en 31×42, of wel 39—34 en 35×44. Voor het bord is het een moeilijke keus. Wit blijft sterk in het defensief en Zwart speelt zeer fel.

Wit gaat over tot:

53. 38—32 28×37
34. 31×42 8—12

Sterker dan 29—33 en 23×32, dat na 35—50 groote remisekansen geeft.

55. 42—38 12—18

Dreigt nu 17—21, 18—22 en 23×34 en tegelijkertijd 24—29 en 23×43.

56. 39—33 29—34!

Op 35—30 volgt 18—22, 30×39, 22—27, 39—34, 19—24 met winst.

57. 33—29 34—40

Op 34—39 komt natuurlijk 29—24 en 25×43.

58. 35×44 23×34

59. 38—32 19—24

60. 32—27 .....

Het eindspel is zeer spannend en wordt door beiden sterk gespeeld.

60. .... 14—19

Om na 27—21 19—23 te kunnen spelen. Raichenbach speelt echter eerst

61. 36—31 en wacht nu af.

Op 24—29 loopt hij met 25—20 naar dam, terwijl Keller het tempo moet houden om na 27—21 den slag achterwaarts te bewerkstelligen, en Keller heeft dit tempo niet.

61. .... 19—23

62. 27—21 24—30

63. 21×12 18×7

64. 25—20 30—35

65. 20—14 34—40

66. 44—39 40—45

67. 14—10 23—29

68. 10—4 45—50

Remise.

De laatste zettenreeks was vrijwel gedwongen. Zooals reeds werd opgemerkt, had Keller een tempo te weinig en moest de doorbraak toelaten, die tot remise leidde.

Wel de mooiste partij van de drie gespeelde. Keller heeft Raichenbach's aanval prachtig gekeerd en ging op zijn beurt tot een hevige attaque over, die Raichenbach in het nauw bracht en alleen door voorzichtig manoeuvreren kon de wereldkampioen er remise uithalen.

VIERDE PARTIJ

R. C. Keller (Wit). M. Raichenbach (Zwart).

32—28 opening.

1. 32—28 .....

Zoals Raichenbach in de derde partij op dezelfde manier opende als in de eerste partij, opent Keller nu als in de tweede ontmoeting en de opening heeft ook nu een heel kalm verloop.

1.	18—23
2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 39—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14

Het bekende verloop in deze opening, waarop commentaar overbodig is. Er zit in deze speelwijze geen enkel risico.

7. 44—39	12—18
8. 46—41	7—12
9. 50—44	1—7
10. 34—29	.....

Opzettelijk tracht Keller het spel te brengen in de flankspel-varianten, die hij uitstekend beheerscht. Jammer echter, dat de openingen zeker op deze wijze zoo'n monotoon karakter dragen.....

10.	14—20
11. 37—32	10—14
12. 41—37	18—23
13. 29×18	12×23

Weer dus deze ruil naar ruit 23. Voordeelig, althans theoretisch, lijkt dit niet, immers, Zwart heeft schijf 5 nog niet in ontwikkeling gebracht, wat wel het geval is met de witte schijf op 46 en erg bevorderlijk voor een sterke concentratie van stukken op den rechtervleugel is de ruil ook niet.

Nogmaals: althans theoretisch.

14. 33—29 .....

Wit kon hier door 31—27 de klassieke paden gaan bewandelen, waarin Zwart hem, gezien zijn stelling, zeker gevolgd zou zijn. Keller geeft echter blijkbaar de voorkeur aan een consequent doorgevoerden flankaanval.

14.	23×34
15. 40×29	17—21
16. 38—33	21—26
17. 42—38	7—12

Keller heeft een overheerschende centrumstelling, maar meestal is dit slechts tijdelijk.

18. 44—40	5—10
19. 47—42	20—24

Er blijkt voor Raichenbach meer aan gelegen te zijn coute que coute klassiek spel te forceeren, de nu volgende ruil duidt hier op. Of wil de wereldkampioen op deze manier Keller's centrum ondermijnen?

20. 29×20	15×24
-----------	-------

Op Wit's 31—27 volgt nu 24—29, 19×30, 16—21 en 13×35 en het stuk op 24 staat in gevaar.

21. 39—34	12—18
22. 43—39	18—23
23. 49—43	14—20
24. 34—29	23×34
25. 39×30	.....

Het blijft Wit's tactiek Zwart van het centrum te houden, hoewel het spelbeeld geheel veranderd is.

25.	10—15
----------	-------

Een interessante zet. Zwart laat zich nu aan den langen vleugel opsluiten, hetgeen wijst op een ontwikkeling via veld 29 straks.

26. 30—25	9—14
27. 32—27	.....

Bereidt hiermede den achterwaartschen ruil door 37—32 en 32×41 voor. Wit's stelling voor de door Zwart beoogde ontwikkeling is niet slecht.

27.	4—9
28. 43—39	8—12

Op 13—18 volgt 28—23, 18×29 en 35—30 met slag naar dam. Op 11—17 komt 27—21, 31×11, 28—23 en 33×11.

29. 37—32	26×37
30. 32×41	12—17
31. 27—22	.....

Een belangwekkende voortzetting, zeer agressief, weinig riskant en vol initiatief. Keller wil verhinderen, dat schijf 18 naar het centrum gaat en blokkeert nu den zwarten linkervleugel. Zwart is nu aangewezen op spelen naar rechts.

Raichenbach gaat nu een omsingelingstactiek volgen en zijn stukken links kunnen worden ontwikkeld of door bezetting van de z.g. kerkhof-ruit, wat thans niet gaat, of doordat Wit door tempo-greuk later tot 40—34 wordt geforceerd.

31.	16—21
32. 41—37	2—8
33. 37—32	.....

Om tempo te behouden moet Wit nu wel op den langen vleugel spelen. De dreiging 8—12, 12—18 kan altijd met 42—37 en 28—23, 33×31 worden beantwoord.

33. .... 8—12
34. 42—37 21—26

Op 12—18 volgt 48—43, 28—23 en 33×31 en de zwarte lange vleugel staat niet fraai.

35. 48—43 3—8

Zwart laat het rustig op de tempi aankomen en speelt in die zekerheid zelfs zijn kroonschijf op, wat anders met een opgesloten langen vleugel een gevaarlijk experiment zou zijn. Wit geeft nu de voorkeur aan beantwoording van Zwart's doel, n.l. vrijheid van ontwikkeling links en speelt:

36. 40—34 24—30
37. 35×24 20×40
38. 45×34 19—24

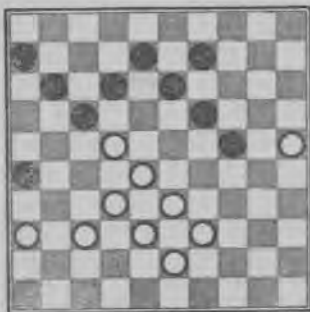
Om een uitweg te vinden voor de nu zwakke lange-vleugel-schijven.

39. 34—29 14—19
40. 29×20 15×24

De stand na Zwart's 40sten zet:

Zwart 10 stukken op: 6—8—9—11—12—13—17—19—24—26.

Wit 10 stukken op: 22—25—28—32—33—36—37—38—39—43.

Op 39—34 volgt nu 19—23 en 17×50, hoewel de dam dan direct wordt afgenomen en beiden doorbraak naar dam forceeren.

41. 37—31 26×37
42. 32×41 12—18

De vereenvoudiging komt nu vanzelf. Ook 11—16 en 16×7 leidt tot dit resultaat, hoewel er dan nog eenige interessante plannen gemaakt zouden kunnen worden.

43. 28—23 19×28

Gedwongen. Op 18×27 slaat Wit 23×32 en op 18×29 volgt 22—18, 13×22, 25—20, 24×15 en 33×4.

44. 41—37 18×27
45. 33×31 13—18

De standen zijn gelijk en de vierde puntenverdeling is in zicht. De stand is:

Zwart 7 stukken op 6, 8, 9, 11, 17, 18, 24.

Wit 7 stukken op 25, 31, 36, 37, 38, 39, 43.

46. 37—32 8—13
47. 38—33 18—23
48. 39—34 17—22
49. 31—26 11—17
50. 32—27 22×31
51. 26×37 6—11

Dreigt nu den sterken ruil met 23—28.

52. 37—32 17—22
53. 32—27 22×31
54. 36×27 11—17

Het lijkt er door Zwart's geprononceerde centrumstelling voor Wit nog even hachelijk uit te zien, doch deze maakt met een offer aan allen twijfel een einde.

55. 33—29 24×33
56. 34—30 .....

Op 23—29 komt nu 30—24.

56. .... 9—14

Remise.

Keller is na een matte opening het eerst in den aanval gekomen, dien hij energiek leidde, doch de wereldkampioen heeft dezen aanval sterk weerlegd. Keller moest na deze weerlegging voorzichtig spelen, doordat Raichenbach een sterke centrumpositie innam, maar hij volbracht die taak naar behooren en zoo werd deze ontmoeting de vierde in de remise-serie.

VIJFDE PARTIJ

Wit : M. Raichenbach.   Zwart : R. C. Keller.

33—28-opening.

1. 33—28   .....

Het is de eerste keer, dat de wereldkampioen Hollandsch opent, een welkome afwisseling op de flankspelopeningen tot nu toe gespeeld. In de afgelopen week wilde Raichenbach steeds klassiek spel forceeren, waarin Keller hem weinig steunde en wellicht is dit de oorzaak, dat Raichenbachs start nu onmiddellijk op een klassieke richting wijst.

1. ....   18—22

Het beste antwoord. Wit mag natuurlijk niet 39—33 spelen wegens 22—27 en 19—23, doch het hoofddoel van den tekstzet is, Wit te dwingen in zekeren zin koers te bekennen.

2. 38—33   12—18
3. 42—38   7—12
4. 47—42   1—7

Een ouderwetsche variant, die Zwart o.i. steeds gemakkelijker spel geeft dan Wit.

5. 34—29   19—23
6. 28×19   14×34
7. 40×29   17—21
8. 32—27   .....

Een ruil, die de witte lange vleugelstukken in het spel brengt.

8. ....   21×32
9. 37×17   11×22
10. 31—26   10—14

Ondanks Raichenbachs pogingen is het klassieke spel nu toch weer van de baan. De kenmerken voor de flankspelpartij: bezetting van de velden 22 en 29, uitschakeling van centrumspel, zijn aanwezig.

11. 35—30   14—19
12. 30—25   19—24

Zwart gaat nu een z.g. halve hekstelling innemen, die Wit noch hemzelf weinig kwaad doet of baat.

13. 25×14   9×20
14. 41—37   5—10
15. 46—41   4—9
16. 37—31   20—25
17. 29×20   25×14

Zwart heeft de stelling vlug verbroken. De strijd is nog weinig interessant en tot nu toe is niets geriskeerd.

18. 45—40   .....

Wits positie leent zich heel gunstig voor het innemen van de hekstelling, maar Zwart zal hem daartoe geen kans geven.

18. ....   18—23
19. 40—34   14—19
20. 31—27   .....

Wit schakelt hiermede de combinatiemogelijkheden uit. De partij heeft een vrij levenloos karakter.

20. ....   22×31
21. 26×37   12—18
22. 37—32   7—12
23. 36—31   10—14
24. 31—27   2—7
25. 41—36   7—11

Er valt over deze zetten weinig te zeggen. Het gaat er nu om, welke opvatting beide spelers omtrent stellingopbouw hebben.

26. 34—30   14—20
27. 30—25   12—17
28. 25×14   19×10

De posities zijn nu op ideale wijze ontwikkeld en gelijkwaardig.

29. 33—28   9—14
30. 28×19   14×23
31. 39—33   10—14

Er zit hoegenaamd geen combinatie in de stelling, het is alles soliditeit wat de klok slaat.

32. 44—39   14—19
33. 33—28   15—20
34. 50—45   20—24
35. 39—33   17—22

Wederom een ruil. Vermijdt Zwart 17—21 om de combinatiemogelijkheid, die Wit in het spel kan brengen door 43—39, 49—44 en de bekende „coup royal” dreiging, uit den weg te gaan?

In de door beiden gevolgde spelwijze zit geen risico, maar het aspect is wel erg doods.

36. 28×17   11×31
37. 36×27   24—29

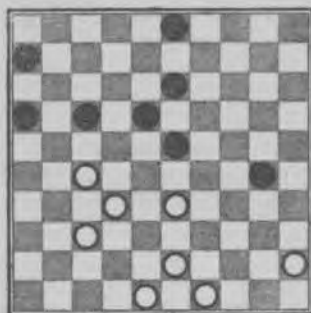
Probeert het nu met een aanval op Wits korten vleugel. Veel kansen zijn hier echter niet.

38. 33×24   19×30
39. 42—37   8—12
40. 38—33   12—17

De stand is nu :

Zwart 8 stukken op : 3, 6, 13, 16, 17, 18, 23, 30.

Wit 8 stukken op : 27, 32, 33, 37, 43, 45, 48, 49.

41. 33—28	13—19
42. 43—38	17—21

Op 28—22 volgt nu 19—24, 23—28 en 21×41.

43. 38—33	19—24
44. 28×19	24×13
45. 33—28	.....
45. 48—43	3—9
46. 33—28	.....

Wits kracht schuilt hier in de centrumbezetting.

46.	6—11
47. 45—40	30—35
48. 49—44	11—17

49. 43—39	18—22
50. 27×18	13×33
51. 39×28	9—13

Wit heeft stellingvoordeel, maar bij voorzichtig spel van Zwart zal dit wel niet meer den doorslag kunnen geven.

52. 28—23	13—18
-----------	-------

Op 17—22 kan volgen 23—18, 22—27, 18×9, 27×38, 37—32, 38×27 en Wit haalt dam, terwijl Zwart nog moeilijkheden heeft.

53. 23×12	17×8
54. 40—34	21—27
55. 32×21	16×27
56. 34—29	8—12

Op 8—13 volgt natuurlijk 29—23.

57. 29—23	12—17
58. 23—19	17—21
59. 19—14	21—26
60. 14—10	27—31
61. 37—32	31—36

Remise.

Deze vijfde partij vormt wel een sterk contrast met de vierde ontmoeting. Ook nu remise, maar op een heel andere manier. Het is begrijpelijk, dat Raichenbach niets riskeert, doch terwijl de vorige partij voortdurend een en al levendigheid was, geeft deze vijfde ontmoeting den indruk van een zekere lusteloosheid, althans, zij getuigt van weinig ondernemingszin, zij mist initiatief. Soliditeit van weerszijden, met als resultaat de vijfde puntenverdeling.

ZESDE PARTIJ

Wit : R. C. Keller.   Zwart : M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28   20—24

Een onmiddellijk koersaangeven. Raichenbach tracht reeds met zijn eersten zet Keller zijn klas-sieke opvatting op te dringen, ondanks het feit, dat Keller met zijn eersten zet demonstreert, dat hij dit Hollandsch spel wil ontwijken.

2. 37—32   14—20
3. 41—37   10—14
4. 34—29   18—23

Men vergelijkte de soortgelijke voortzetting in de reeds gespeelde partijen, waaraan wij reeds commentaar verbonden.

5. 29×18   12×23
6. 31—27   17—21
7. 37—31   21—26
8. 39—34   26×37
9. 42×31   .....

Keller is al flink in Raichenbach's vaarwater gekomen.....

9. ....   23—29
10. 34×23   24—30
11. 35×24   20×18

Een ruil, die het spel aanzienlijk vereenvou-digt en beiden gelijke kansen doet behouden.

12. 44—39   5—10

Het is nu een kwestie van opbouw, waarbij de soliditeit beider richtlijn is.

13. 50—44   18—23
14. 47—42   7—12
15. 40—34   1—7
16. 33—29   .....

Bedoeld om het Zwarte centrum aan te tasten.

16. ....   15—20
17. 29×18   13×33
18. 39×28   9—13
19. 43—39   12—18
20. 39—33   18—23

Raichenbach toont zich zeer consequent en het is inderdaad geraffineerd om te zien hoe hij steeds weer er in slaagt zijn tegenstander een door hem gekozen systeem op te dringen.

21. 44—39   .....

Er dreigde 23—29, 33×15, 14—20, 15×24 en 19×50.

21. ....   4—9
22. 49—44   20—24
23. 45—40   .....

Op 46—41 volgt 23—29, 16—21, 7—12, 13×22 en 19×46.

23. ....   11—17

Dreigt nu 16—21, 17—22, 23—29 en 19×26, dat Wit moeilijkheden kan brengen.

24. 33—29   24×22
25. 27×29   .....

Met dezen ruil bewerkstelligt Wit weer een inleiding tot een flankaanval, althans, de bezet-ting van veld 29, mede na de verwijdering van Zwart's centrumstukken, wijst hier op.

25. ....   7—12
26. 46—41   2—7

Houdt onwrikbaar vast aan zijn systeem en leidt nu 19—23 met centrumbezetting in.

27. 41—37   19—23
28. 29×18   12×23
29. 39—33   10—15
30. 31—27   17—21
31. 37—31   13—19

Op 21—26 komt 33—28.

32. 44—39   21—26
33. 33—28   26×37
34. 42×31   8—13
35. 48—43   15—20

De stand is weer heel regelmatig geworden, doch Keller wil die regelmatigheid vermijden. Hij gaat nu links aanvallen op Zwart's korten vleugel, die behoorlijk verdedigd staat. De aanval is over-igens niet zonder gevaar, doordat Keller's niet-aanvalsstukken niet bijster gunstig staan.

36. 27—21   16×27
37. 32×21   23×32
38. 38×27   20—24

Het verband tuschen de witte stukken is tijdelijk verbroken en voordat de aanval wordt doorgezet moet Wit nu minstens dit contact weer tot stand zien te brengen.

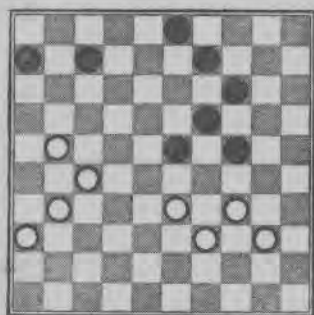
39. 43—38   13—18
40. 38—33   18—23

Dreigt nu 23—28, 24—29, en 19×37. De stand is:

Zwart 8 stukken op 3—6—7—9—14—19—23—24.

Wit 8 stukken op 21—27—31—33—34—36—39—40.

41. 33—28 .....

Wit ziet de noodzakelijkheid in om zijn centrumpositie te verbeteren, waardoor hij automatisch zijn aanvalsplannen moet opschorten.

41. .... 23×32
42. 27×38 9—13
43. 31—27 13—18

De Zwarte rechtervleugel blijft sterk verdedigd, 38—32 is verhinderd wegens 18—22, 24—29 en 19×37.

44. 38—33 18—23
45. 33—28 .....

Het begint er al weer remise-achtig uit te zien .....er dreigde 23—28 enz.

45. .... 23×32
46. 27×38 3—8
47. 39—33 8—13

Dreigt 24—29.

48. 33—28 13—18
49. 21—17 7—11

Op 18—22 is 17—11 remise.

50. 28—22 .....

Wit wil nog kansen op doorbraak forceeren. Op 38—33 en 28×17 is 18—23 direct remise.

50. .... 13×22
51. 17—12 11—17
52. 12×32 24—29
53. 34×23 19×37
54. 40—34 .....

Een sensationeel en nog even onderhoudend slot. Na al het vooruitwerpen en teruggooien van stukken is de nu overblijvende drie tegen drie stelling remise, ook al moet Keller het eerst offeren. Het slot verloopt nu:

54. .... 6—11
55. 34—30 .....

34—29 is gemakkelijker en sneller remise. Immers na 34—29 volgt 14—19a wit 38—32, 37×28, 29—23, 19—24, 23×32, 24—29, 32—28 en zonder eenige moeite heeft wit remise.

a ..... 11—17, 29—23, 17—22, 36—31, 27×36, 38—33, 26—31, 33—28, remise.

55. .... 11—17
56. 30—25 17—22
57. 36—31 37×26
58. 38—33 26—31
59. 33—29 31—37
60. 29—24 37—41
61. 24—19 .....

Maakt nu aan allen twijfel een einde.

61. .... 14×23
62. 25—20 41—47
63. 20—14 47—41
64. 14—9 .....

Remise.

Alweer een partij van gelijke krachten, met remise als onvermijdelijk resultaat. Keller's methodisch spel verhindert elke kracht demonstratie van den wereldkampioen, terwijl deze op zijn beurt zulk een serieusen tegenstand ondervindt, dat hij niet veel mag riskeeren om niet in het nadeel te geraken.

De partij had een vrij kalm verloop en twee opvattingen botsten wederom tegen elkaar. De opvatting van den wereldkampioen won den wedloop, hij hield vast aan een regelmatige ontwikkeling en de korte vleugel aanval van den Nederlandschen kampioen, hoe aardig ook verder afgewikkeld, steunde op een te zwakke basis om effectief te worden.

ZEVENDE PARTIJ

Wit: M. Raichenbach.   Zwart: R. C. Keller.

33—28 opening.

1. 33—28	19—23
2. 28×19	14×23

Ook nu dus direct al de botsing van twee systemen. Raichenbach, die het centrumspel wil, Keller, die dit wil ontwijken.

3. 39—33	18—22

dreigt 23—28, 22—27, enz.

4. 44—39	23—28

neemt den ruil dus ook onder deze omstandigheden met als doel spelverruiming.

5. 32×23	22—27
6. 31×22	17×19
7. 33—28	10—14
8. 37—32	16—21
9. 41—37	21—26
10. 39—33	11—17

Als deze zetten beteekenen een soort verkenning van elkaars plannen. Wit heeft zich al vast sterk op het centrum genesteld.

11. 50—44	17—21
12. 37—31	26×37
13. 32×41	.....

Met het doel tempi te winnen om te kunnen blijven afwachten wat Zwart van plan is.

13.	6—11
14. 44—39	1—6
15. 41—37	21—26
16. 37—32	12—17
17. 46—41	7—12

Na onze opmerkingen bij de zetten der vorige partijen leenen deze zetten zich slechts tot weinig commentaar. De partij verloopt voor het oog van den toeschouwer zonder eenige emotie, waarmede wij niet willen zeggen, dat dit genre, hoe gevaarloos en vlak het ook lijkt, den spelers geen moeilijkheden geeft.

18. 41—37	5—10
19. 37—31	26×37
20. 32×41	19—23
21. 28×19	14×23

Zwart heeft het centrum nu in bezit genomen, doch voor hoe lang?

22. 41—37	10—14
23. 37—32	13—18
24. 42—37	9—13
25. 34—29	23×34
26. 39×30	20—25
27. 32—28	25×34
28. 40×29	.....

Het systeem brengt nu eenmaal de noodzakelijke ruilen met zich en plaatst de spelers voor positioneele moeilijkheden, die den kenner geenszins ontgaan. Maar dit systeem kent niet de spirit, die uitgaat van het onrustig combinatiespel, het lijkt vlak en dood en is daardoor weinig attractief.

Men kan dit spelgenre op een wetenschappelijke basis plaatsen, zonder dat het den drang naar avontuur bevat. Dergelijke partijen worden pas in het vergevorderd middenspel interessant en wanneer een van beide partijen in het voordeel is gekomen, is zulks meestal nog te gering om beslissend te zijn, wanneer het eindspel zijn intrede doet.

28.	17—22
29. 28×17	12×21

Slaan naar 22 lokt 37—32 uit, met het doel schijf 22 verder aan te vallen. Het is nu Keller, wiens flankspel de overhand heeft gekregen. De posities zijn nog volkomen gelijk.

30. 37—32	21—26
31. 32—28	.....

Er lijkt in den witten stand nu wel wat meer aanval te zitten, maar veel beteekent dit op het moment nog niet.

31.	18—22
32. 28×17	11×22

Zwart blijft Wit hardnekkig van het centrum verdrijven. Er komt hoegenaamd geen combinatie in den stand.....

33. 38—32	22—27
34. 32×21	26×17
35. 43—38	4—9

De consequentie van het systeem. De stukken staan nu geheel los van elkaar.

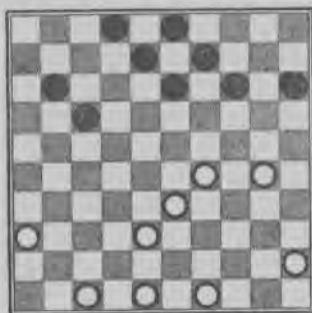
36. 35—30	6—11

Er valt niets bijzonders te signaleeren. Hoewel men niet kan zeggen, dat dit spel systeemloos is bieden de zettenreeksen een te geringe climax voor het oogenblik om tot opmerkingen te leiden.

De stand na Zwarts 36sten zet is:

Zwart 9 stukken op 2—3—8—9—11—13—14—15—17.

Wit 9 stukken op 29—30—33—36—38—45—47—48—49.

37. 47—42	13—18
38. 42—37	14—19
39. 30—24	.....

Als het nu niet snel naar remise loopt, moet het er al heel gek uit zien.

39.	19×30
40. 29—23	18×29
41. 33×35	.....

Dat is wel de vervelendste partij tot nu toe gespeeld. Zij gaat als een nachtkaaars uit.

41.	8—13
42. 45—40	13—19
43. 40—34	9—13
44. 37—32	3—9
45. 38—33	2—8

Beide spelers zorgen er nu voor in het komende eindspel geen nadeeligen stand te krijgen en bereiden een zoo goed mogelijke stukkenverdeling voor.

46. 48—42	19—23
47. 42—37	9—14
48. 33—28	13—19

Op 14—19 kan 34—29, 28—22 en 32×14 volgen, hoewel dit Wit niet in het voordeel brengt. Positioneel is de tekstzet in elk geval sterk.

49. 36—31	.....
-----------	-------

De partij komt nu in een bekende slotvariant van de klassieke partij.

Op 14—20 volgt nu natuurlijk 34—29 en 28—22.

49.	17—21
50. 49—43	.....

Een belangrijke variant is hier 34—29, 23×34, 31—26! en op 11—17, 28—22, 32×33 en 26×17; op 21—27 (na 31—26) en 11—16 volgt 21—17. I.p.v. 11—16 is echter 19—24 met mogelijkheid van doorbraak op Wits korten vleugel sterker, dank zij het offer met 24—30.

50.	15—20
51. 43—39	20—24

Op 31—27 kan nu directe remise volgen met 14—20, 8—12 en 24×44, hoewel Zwart deze variant geenszins behoeft te nemen.

52. 39—33	8—12
-----------	------

Mogelijk is nu 35—30, 24×35, 33—29, 12—18, 29—24.

53. 31—27	21—26
54. 27—22	.....

Op 12—17 volgt nu 33—29, 24×33, 28×39, 17×28, 39—33, 28×30 en 35×13.

54.	24—30
----------	-------

Maakt nu meteen remise.

55. 25×13	12—18
56. 28×10	18×40

Remise.

Een dorre partij, in opening en middenspel sterk door vrees beïnvloed. Geen van beide spelers durfde bewust een nadeeltje te aanvaarden, ieder initiatief werd in de kiem gesmoord. Wanneer de nog komende partijen een dergelijken inhoud hebben, moet men niet verwonderd zijn, wanneer het eindresultaat 16—16 wordt uit pure remises!

Het systeem, dat een afwikkeling als in deze partij stimuleert en motiveert, wordt hierdoor o.i. veroordeeld. De spirit, de geniale vonk ontbreekt. Elke aanval, hoe weinig onstuimig ook gevoerd, ontbrak in deze 7de partij. Of het zou moeten zijn in het eindspel, dat nog interessant werd bij het naderen der stukken, doch waarop men het als men serieuze winstkansen wil maken, het niet mag laten aankomen. Het gevaar is niet denkbeeldig dat de spelers, hoewel hun volledige oplettendheid en positiekennis wordt vereischt, hun energie noodeloos verspillen aan een strijd die te weinig diepte heeft om belangwekkend te worden. Het moge dan alles zeer strategisch zijn, tot positieve resultaten komt men op die manier helaas niet.

Er dreigde 23—29, 3—9, 12—17 en 26×46.

34.	3—8
35. 48—42	12—18

Het komt er nu op aan, wie houdt de meeste tempi? Als Keller hierin faalt, ziet 't er slecht voor hem uit. In elk geval loont de genomen voortzetting de moeite haar tot in alle consequenties uit te voeren.

36. 40—35	.....
-----------	-------

Met de volgende type-slag (i.p.v. den tekstzet) moet Zwart eventueel rekening houden, 27—21, 33×22, 32×21, 34—30 en 38×9, hoewel deze combinatie thans natuurlijk geen zin heeft.

36.	8—12
37. 34—29	.....

Wit wacht terecht zoo lang mogelijk met een blokvorming op het centrum, door 33—28, daar dit allerlei gevaren en bewegingsbelemmering inhoudt.

37.	23×34
38. 39×30	18—23

Raichenbach speelt de aangewezen zetten.

39. 43—39	12—18
40. 39—34	4—10
41. 33—28	.....

Op 30—25 volgt 24—30, 33—29 en 38×29 is riskant.

41.	10—14
----------	-------

De ruil met 16—21 enz. geeft wederzijdsche doorbraak.

42. 30—25	11—17
-----------	-------

Op 24—29 volgt 35—30, 30—24 enz.

43. 22×11	6×17
-----------	------

Slaan met 16×7 bevat nog allerlei mogelijkheden. Nu neemt Wit den volgende ruil:

44. 35—30	24×35
45. 34—29	23×34
46. 25—20	14×25
47. 27—21	16×27
48. 32×14	13—19 natuurlijk
49. 14×23	35—40

Zwart is een stuk achtergeraakt, doch heeft de beste kansen, doordat hij eerder op dam is. Wit redt zich echter nog door:

50. 23—19	40—44
51. 19—14	44—49
52. 37—32	49—44
53. 28—23	.....

Remise.

Op 44—28 volgt 23—18 en Wit behaalt met zijn stukken op 18 en 14 twee dammen. De eindstand is:

Wit: 5 stukken op 14—23—32—38—42.

Zwart: 3 stukken op 25—26—34 en dam op 44.

Een zeer mooie partij, door Keller avontuurlijk en met breed inzicht gespeeld. Ook al is dit de 8ste remise, wanneer een puntenverdeling op dergelijke wijze behaald wordt, wordt zulk een resultaat eervol voor den speler, die zich aan een avontuur waagde. Met partijen van dergelijken inhoud zullen zeker ook concrete cijfers behaald worden en nadat de helft van de match achter den rug is, stemt deze 8ste ontmoeting als laatste van de eerste serie hoopvol voor de tweede helft.

Keller heeft na de regelmatige Hollandsche opening den aanval met 28—22 en zijn consequenties uitstekend behandeld en hij behoeft, van dit afwijken op zijpaden geenszins spijt te hebben.

NEGENDE PARTIJ

Wit : M. Raichenbach.

Zwart : R. C. Keller.

33—28 opening.

1. 33—28	19—23
2. 28×19	14×23
3. 39—33	10—14
4. 44—39	5—10
5. 50—44	17—22

Keller heeft zijn beste ervaringen in deze match met het flankspel en probeert dit ook nu aan Raichenbach op te dringen.

6. 31—26	14—19
7. 37—31	10—14
8. 31—27	22×31
9. 26×37	11—17

Wits doel met 6. 31—26 is geweest om Zwarts schijf op 22 te ruilen en hij heeft nu de daad bij het woord gevoegd.

10. 36—31	7—11
11. 41—36	1—7
12. 46—41	17—22

Een te verwachten zet. Wit ruilt nu direct en bezet veld 27.

13. 31—27	22×31
14. 36×27	11—17
15. 33—28	20—24
16. 41—36	.....

Wit heeft zijn zin weer gekregen en de partij is in een variant van het klassieke openingsspel gekomen.

16.	7—11
17. 37—31	2—7
18. 34—30	17—22
19. 28×17	12×21
20. 39—33	.....

Op 31—26 volgt natuurlijk 24—29, 29—34 enz.

20.	21—26
21. 33—28	26×37
22. 42×31	15—20

Biedt nu een opsluiting aan, maar verlaat die ook meteen weer.

23. 30—25	18—22
24. 27×29	24×22

Zwart heeft Wit weer van het centrum verdreven en bereidt met dezen ruil nu zelf een sterke centrumopbouw voor.

25. 44—39	19—23
26. 39—33	14—19
27. 25×14	19×10

Zwarts stand is nu ideaal ontwikkeld, maar van tastbaar voordeel is momenteel nog geen sprake.

28. 47—42	13—18
29. 35—30	8—13
30. 32—28	.....

Wit neemt nu de z.g. halve hekstelling in, maar dit tast Kellers stelling niet aan.

30.	23×32
31. 38×27	11—17

Op 13—19 komt natuurlijk 27—21, 33—28 enz.
32. 30—24 .....

Wit wil trachten zijn halve hekstelling uit te buiten. Meestal neemt men een dergelijke positie in om den tegenstander tijdelijk in ontwikkeling te belemmeren, maar blijvend is dit nimmer. Nu blijkt uit Wits laatsten zet dat hij de stelling met een aanval rechts wil combineeren.

32.	10—14
33. 42—38	7—11
34. 40—35	17—21

De eerste aanval op schijf 27.

35. 45—40	21×32
36. 38×27	11—17
37. 43—38	.....

Wit zet door. Hij kan den stand steeds met 31—26 verbreken, maar houdt dan wellicht wat nadeel.

37.	17—21
38. 48—43	21×32
39. 38×27	3—8

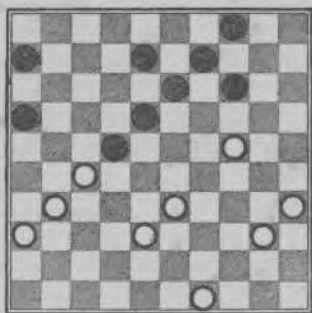
Beide spelers strijden nu om de hegemonie van hun opvatting omtrent de gekozen zettenreeks. Zwart kan met zijn stukken op 6 en 8 twee keer schijf 27 aanvallen. Wit kan maar één keer verdedigen door ruil. Zwart mag niet toelaten, dat Wit op veld 28 komt, daar zwart dan bij bezetting van veld 17 in een zeer gevaarlijke z.g. kettingstelling komt, die meestal doodelijk is. Ten koste van alles moet Keller dit verhinderen. Hieruit blijkt nu ook, dat 30—24 met voorbedachte rade was gespeeld, om deze tactiek te ondersteunen. Immers, doordat Wit zich op veld 24 heeft genesteld, is Zwart in bewegingsvrijheid belemmerd.

40. 43—38	.....
-----------	-------

De stand is nu :

Zwart 9 stukken op 4—6—8—9—13—14—16—18—22.

Wit 9 stukken op 24—27—31—33—35—36—38—40—49.

40. .... 16—21

Een stukoffer waardoor een dreiging met doorbraak naar dam in het spel komt. De gesignaleerde omsingeling-gevaren zijn nu meteen van de baan.

41. 27×16 22—27
42. 31×22 18×27

Er dreigt nu 27—31, 6—11, 8—12 enz. en Wit kan hieraan niet ontkomen.

Op 33—28 zou hetzelfde volgen.

43.	40—34	6—11
44.	16×7	27—31
45.	36×27	8—12
46.	7×18	13×31
47.	38—32	14—19

Om Wit op het centrum nog trachten tegen te houden.

48.	24×13	9×18
49.	33—28	31—36
50.	32—27	36—41

Remise.

Wit breekt eveneens naar dam door en redt zich daarbij tevens door zijn positioneele meerderheid.

De negende remise in de serie. Opening en begin middenspel kenmerkten zich wederom door theoretisch spel met weinig emotie en pas in het eigenlijke middenspel kon men een interessante afwikkeling door de wederzijdsche flankaanvallen verwachten. Doch Keller wilde niet het risico loopen om vastgezet te worden, terwijl hij bovendien wellicht in het offer, dat hij deed, een winstkans zag dagen. Raichenbach zette echter snel door op het centrum en schiep eveneens zekerheid voor doorbraak naar dam, waardoor de remise een feit werd.

NA NEGEN PARTIJEN WERELDKAMPIOENSCHAP NOG GEEN BESLISSING

ALLES REMISE . . . .

Negen partijen van de match Keller—Raichenbach om het wereldkampioenschap dammen zijn nu achter den rug en wij willen van den rustdag van gisteren gebruik maken om het verloop tot nu toe in een korte beschouwing onder de loupe te nemen.

Zooals bekend hebben alle partijen remise tot resultaat gehad, waardoor nog geen enkele beslissing in het voordeel van een van beide kampioenen is gevallen en de stand is 9—9.

Wat te zeggen van een dergelijk resultaat? Deze match verschilt hemelsbreed van de ontmoeting tusschen Springer en Raichenbach vorig jaar, toen na een emotievollen strijd, waarin Raichenbach vier partijen verloor en vijf won, Springer het onderspit delfde met 26—24, maar men na afloop van deze glorieuze match kon zeggen, dat de strijd spannend, interessant en geniaal gevoerd was.

Helaas kan dit van de match die thans aan den gang is moeilijk gezegd worden. Het ligt geenszins in onze bedoeling een van beide spelers door deze samenvatting mistroostig te stemmen en hem verantwoordelijkheid voor het dalen der belangstelling in den strijd in de schoenen te schuiven en wij hopen gaarne, dat het spel in de komende partijen alsnog de resultaten zal hebben, waarop ieder belangstellende, dammer of niet dammer, met ongeduld zit te wachten en dat het krantenlezend publiek bij het opslaan van het ochtendblad niet tot de ervaring blijft komen, dat „het alweer remise is geworden“.

Wij maakten zoeven de vergelijking met Springer's match van vorig jaar. De ex-wereldkampioen speelde toen met breed inzicht, grootsch opgezet combinatie-spel, waarop Raichenbach fel reageerde, zoodat vrijwel elke partij opnieuw een strijd werd van twee matadors, die elkaar valstrikken spanden, theoretisch en practisch elkaars uiterste prestaties opeischten en die dezen wedstrijd tot een grootsch evenement in de damwereld en daarbuiten maakten.

Raichenbach toonde in deze match als titelhouder, dat hij bereid was om in te gaan op elk door Springer genomen initiatief en de moeilijkheden geenszins ontweek.

Met de match Keller—Raichenbach is het anders gesteld. Het gaat hier voortdurend in elke partij om de hegemonie van een systeem :

Raichenbach streeft ernaar om tot klassiek spel te geraken, waarin hij het beste thuis is en dat hem meer gelegenheid tot combinaties biedt, terwijl Keller zweert bij consequente toepassing van het flankspel-systeem. De Nederlandsche kampioen is groot geworden door dit spelsysteem, is daarvan, voor zoover dit althans volgens de moderne opvatting gespeeld wordt, de grondlegger en het is dus in zekeren zin begrijpelijk, dat Keller met dit spel-genre, waarmede hij een groot aantal van zijn sterkste concurrenten jarenlang in het zand deed bijten, ook tegen Raichenbach voortdurend zijn kansen probeert te wagen. Vandaar dus de botsing tusschen twee systemen, die tot het betreurenswaardige resultaat leidt, dat beide spelers steeds probeeren hun systeem aan den tegenstander op te dwingen, met het gevolg: vele ruilen, om den stand af te breken en nieuw op te bouwen in de gewenschte formatie. Daar komt bovendien bij, dat

wanneer Keller's opvatting zegeviert hij dit flankspel in alle consequenties behandelt en die consequentie is nu eenmaal, dat vele ruilen noodzakelijk zijn. Keller speelt dit systeem sterk, maar de fout zit in het systeem zelf, dat te weinig emotioneel en een te gering aantal winstkansen bevat. Flankspel partijen hebben in de opening en het middenspel een dor en vlak verloop, dat den spelers ongetwijfeld genoeg moeilijkheden bezorgt bij den opbouw hunner posities, doch dat den toeschouwer niets biedt.

Men kan er ten hoogste Keller een verwijt van maken, dat hij als uitdager steeds dit eenzijdige spel toepast om Raichenbach te bestrijden en dat hij niet zooals Springer vorig jaar zijn kans durft te nemen om het Raichenbach zoo moeilijk mogelijk te maken. Als het den Nederlander er om te doen is om op deze wijze den stand 16—16 te laten worden, dan heeft hij inderdaad het juiste systeem gevolgd, maar dan blijft Raichenbach wereldkampioen. Keller heeft niets te verliezen en alles te winnen, Keller is veel sterker dan in 1934 en toch heeft deze match het geschetste verloop, waardoor de damwereld een slechte dienst wordt bewezen, want men doet het voorkomen, alsof het damspel te weinig winstmogelijkheden bevat. En dit is niet juist.

Ons inziens ligt het aan het gevolgde systeem en heeft Springer onomstootelijk bewezen, welke mogelijkheden het spel wezenlijk bevat. Het is Raichenbach moeilijk kwalijk te nemen, dat hij, wanneer Keller's initiatief uitblijft, niet tot den aanval overgaat, maar het is integendeel alleszins begrijpelijk, dat de titelhouder zuiver defensief blijft spelen om niets te riskeeren.

Wij juichten Keller's spel toe, wanneer hij ertoe kwam een fellen aanval in te zetten en wanneer het dan toch remise werd, lag dit waarachtig niet aan hem, maar aan Raichenbachs ijzersterke defensie.

Helaas kan zulks slechts van eenige der tot nu gespeelde partijen gezegd worden; het meerendeel verliep traag, mat en weinig overtuigend.

Wij bedoelen dit als een aansporing aan Keller vooral zijn systeem te wijzigen voor de resterende partijen, waarmede wij geenszins willen zeggen, dat va-banque manoeuvres gevolgd moeten worden.

Springer heeft bewezen, dat Raichenbach te verslaan is. Laat Keller, als uitdager en kampioen van Nederland, thans toonen, dat ook hij hiertoe in staat is. Laat hij risico's nemen om dit te bereiken, doch de draagwijdte daarvan grondig overwegen.

Wellicht is er dan nog een mogelijkheid om het wereldkampioenschap dammen op Nederlandschen bodem te brengen.

Wij zijn geen voorstanders van wijziging der spelregels, zooals dit als gevolg van de remise-serie van deze match gepropageerd wordt, daar het ons onjuist voorkomt deze serie puntenverdelingen als basis te nemen voor een dergelijke actie. Nogmaals, het ligt niet aan de te geringe mogelijkheden in het damspel, want deze zijn nog in ruime mate aanwezig. Men kan moeilijk ter wille van de consequenties van een bepaald systeem de regels die voor het eindspel bestaan gaan wijzigen, omdat deze match nu eenmaal in het teken van dit systeem staat. Keller zoeke het dus, het zij nogmaals geschreven, in een wijziging van zijn tactiek en redde, wat te redden valt. Met zulk een poging, waarmede hij het prestige van het damspel alsnog een groote dienst kan bewijzen, stemmen wij gaarne in en wij wenschen Keller veel succes toe.

„DE NIEUWE DAG.”

14 October 1938.

TIENDE PARTIJ

Wit: R. C. Keller.   Zwart: M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28	20—24
2. 34—30	18—23
3. 30—25	23×32
4. 37×28	12—18
5. 41—37	7—12
6. 46—41	1—7

Keller houdt veld 32 nog open om centrumbezetting door Zwart tegen te gaan. Van blijvend aard is dit niet.

7. 40—34	18—23
8. 44—40	23×32
9. 37×28	12—18
10. 41—37	18—23
11. 38—32	.....

Wits beste zet. Op 37—32 komt natuurlijk 23—29 en 17—22, 19×26. Als Wit ruit 32 open wil houden, zou hij dus 47—41 moeten spelen en ruilen, maar positioneel is dit alles behalve sterk.

11.	8—12
----------	------

Op 7—12 komt 25—20, 34—30 en 40×7, evenals op 17—21, met slag naar 26.

12. 42—38	17—21
13. 34—29	.....

Wit blijft frachten Zwart van het centrum te houden en probeert het nu op deze wijze. Door Zwarts bezetting van veld 24 zal hij dit echter moeilijk kunnen verhinderen.

13.	23×34
14. 40×20	15×24
15. 31—26	.....

21—26 toelaten zou zwak zijn.

15.	2—8
16. 26×17	12×21
17. 45—40	7—12
18. 40—34	12—18
19. 47—42	8—12
20. 50—45	21—26
21. 37—31	26×37
22. 42×31	12—17
23. 49—44	.....

Ook al zit er voor den toeschouwer weinig emotie in de zettenreeks tot nu toe gespeeld, wij erkennen gaarne, dat de spelers zich tot het uiterste moeten geven, daar de opbouw vele moei-

lijkheden bevat en beiden voortdurend op hun qui vive moeten zijn om positioneel niet in het nadeel te komen.

23.	17—21
24. 44—40	21—26
25. 31—27	.....

Wellicht een niet verwachte zet. Keller wil blijkbaar den achterwaartschen ruil niet toelaten, omdat Zwart dan op het centrum komt en Wit hem daarvan alleen maar kan verwijderen ten koste van zijn eigen stukkenformatie.

Toch komt de plaatsing van schijf 31 op 27 ons eenigszins gevaarlijk voor. Mogelijk was ook 32—27, 27—22 en 28—23, 33×42 in plaats van den tekstzet.

25.	18—22
26. 28×17	11×31
27. 36×27	.....

Het slaan naar 17 lijkt ons inderdaad sterker dan den slag naar veld 18.

Wit staat gunstig. Zwarts linker en rechtervleugel hebben thans geen contact en de „open plek” in Raichenbachs stelling zal zeer tactisch moeten worden aangevuld.

27.	13—18
28. 34—30	9—13

Op 18—23 zou 25—20 en 40×18 geenszins verwerpelijk zijn.

29. 33—28	4—9
30. 39—33	10—15

Op 18—23 vreest Zwart, dat het stuk op 23 geruild zal worden door 40—34 en 34—29 waardoor schijf 18 aan den reeds gehavenden korten vleugel wordt onttrokken, en Zwart dan weer een stuk van het centrum naar veld 23 moet brengen.

31. 43—39	.....
-----------	-------

Keller dreigt nu dam te nemen met 28—23, 19×37, 30×8, 3×12, 38—33, 27×38, en 33×4.

Raichenbach moet hier nog 20 zetten doen in 25 minuten. Keller heeft nog 40 minuten speeltijd.

31.	18—23
----------	-------

Vrijwel gedwongen dus, daar 3—8 riskant is voor Zwarts langen vleugel.

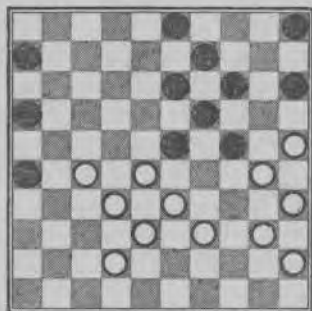
32. 48—42	.....
-----------	-------

De stand is nu :

Zwart 12 stukken op 3—5—6—9—13—14—15—16—19—23—24—26.

Wit 12 stukken op 25—27—28—30—32—33—35—38—39—40—42—45.

32. .... 6—11
33. 42—37 3—8

Op 11—17 volgt 27—21, 16×27, 32×12, 23×34, 40×20, 15×24 en 12—7.

34. 39—34 5—10

Op 8—12 komt 34—29, 40×20, 28—23 en 30×6.

35. 34—29 23×34
36. 40×20 15×24
37. 45—40 13—18

Zwart kan hier de volgende combinatie uitvoeren : 16—21, 24—29, 8—12, 13×31 en 31—36.

Deze ruil geeft hem echter sterk materieel na-deel en in zijn tijdnood deinst Zwart voor dezen variant terug, daar de gevolgen moeilijk voor het bord te berekenen zijn.

38. 40—34 8—12
39. 34—29 10—15
40. 29×20 15×24

Wit neemt nu den ruil, die beiden doorbraak geeft.

41. 28—23 19×39
42. 30×10 9—14
43. 10×19 39—44
44. 19—14 44—50

Zwart dreigt nu op stukwinst uit te gaan met 50—22.

45. 14—9 50—22
46. 27—21 26×17
47. 9—3 22—50
48. 3—20 18—23
49. 20—9 .....

Bezet nu de linie 9—36. Om de zwarte korte vleugelstukken tegen te houden en te trachten zelf met het stuk van 25 op te marcheerren.

49. .... 23—29

Dreigt nu weer 50—33.

50. 9—4 50—33

Wit neemt nu den Zwarten dam af maar meer dan remise wordt het niet.

51. 32—27 33×22
52. 4×27 12—18
53. 27×13 29—33
54. 13—30 33—38
55. 30—48 17—22
56. 25—20 22—27

Remise.

Een fraaie partij, die Keller in het voordeel bracht, maar ook nu was dit niet voldoende, zelfs ondanks Raichenbachs tijdnood, om te winnen. Raichenbachs verdediging in een voor hem vrij ongunstige stelling was subliem en zoo eindigde ook deze tiende partij in een puntenverdeling.

ELFDE PARTIJ

Wit: M. Raichenbach. Zwart: R. C. Keller.

33—28 opening.

1. 33—28 18—22

O.i. het beste antwoord, daar het Wit's beste antwoord 39—33 verhindert door het bekende 22—27, 19—23 enz.

2. 38—33 12—18
3. 42—38 .....

Veel speelt men hier 43—38 en daarna 49—43, dat o.i. sterker is dan de tekstzet.

Raichenbach voelt echter veel voor de gekozen voortzetting en behandelt deze altijd zeer consequent.

3. .... 7—12
4. 47—42 1—7
5. 34—29 22—27
6. 31×22 18×27
7. 32×21 17×26
8. 40—34 12—18
9. 45—40 .....

Dreigt nu 29—24 enz.

9. .... 7—12
10. 50—45 11—17

Hoewel Raichenbachs opzet wederom was om een Hollandsche partij te spelen heeft de Nederlandsche kampioen dit verhinderd en er zijn reeds aanwijzingen, dat het flankspel in het middenspel zal domineeren.

11. 37—32 19—23
12. 28×19 14×23
13. 41—37 17—22
14. 46—41 22—27
15. 32×21 26×17
16. 37—32 10—14
17. 35—30 14—19
18. 30—24 .....

Brengt zijn stukken rechts nu op praktische wijze in het spel en valt rechts aan.

18. .... 19×30
19. 34×14 23×34
20. 40×29 9×20

De standen zijn gelijk.

21. 41—37 5—10
22. 33—28 10—14

Wit staat nu sterk op het centrum, maar dit soort stellingen brokkelt helaas maar al te dikwijls af, vooral in deze match.

23. 29—23 .....

Nu is het de titelhouder, die de vereenvoudiging najaagt. Weg elke emotie!

23. .... 18×29
24. 28—22 17×28
25. 32×34 .....

En het spel begint weer van voren af aan.

25. .... 14—19
26. 39—33 4—9
27. 33—28 16—21
28. 44—40 21—26

Raichenbach heeft nu bezit van het centrum genomen en heeft meer kansen om het z.g. regelmatige partijspel in te leiden.

29. 38—32 13—18
30. 36—31 8—13
31. 31—27 2—7

Om op bijv. 42—38, 7—11, 43—39, een voor de hand liggende opbouw 19—23 enz. te laten volgen.

32. 43—38 20—24
33. 49—44 18—23

Zwart heeft bewust de klassieke partij aangevaard en behoudt nu de dreiging met de coup royal.

34. 44—39 24—29

Een interessante en sterke zet, die Raichenbach vrijwel noodzaakt direct te ruilen.

Er dreigt 29—33 en de ruil is het beste antwoord.

35. 40—35 29×40
36. 35×44 15—20

Wit heeft nu ook de coup royal-dreiging er in gebracht.

37. 44—40 20—24
38. 37—31 26×37
39. 42×31 .....

Om de dreiging er in te houden. Dit spel is gaaf, maar of het tot voordeel voor een van beiden leidt?

39. .... 12—17
40. 39—34 24—29

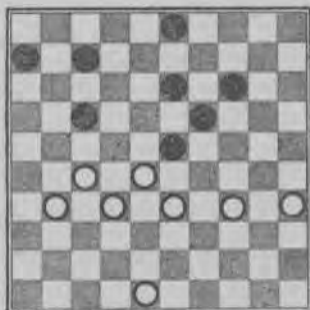
L'histoire se repète. Weer dreigt Keller 29—33, nu louter uit positioneel oogpunt bezien. En weer antwoordt Raichenbach:

41. 40—35 29×40
42. 45×34 9—14
43. 38—33 ! .....

Een sterke zet. De stand luidt :

Zwart 8 stukken op 3—6—7—13—14—17—19—23.

Wit 8 stukken op 27—28—31—32—33—34—35—48.

Raichenbach's gedrongen centrumpositie houdt een gevaar in voor den Zwart-speler, zoolang deze veld 24 nog niet genaderd is.

43. .... 14—20

Houdt dus hiermede rekening. Maar Wit laat nu sterk volgen :

44. 27—22! .....

en gaat schijf 23 bedreigen.

Op 7—12, 22×11, 6×17 volgt 31—27 met dreiging 28—22 en 35×15, maar ook met de dreiging 27—22 enz.

44. .... 17—21

45. 33—29 21—27

46. 29×9 27×36
47. 9—4 6—11

Het einde, hoewel Zwart verloren staat. Op 36—41 volgt 4—15, 20—25 (of?) 15—47, 41—46 en 47—41.

48. 48—42 .....

Dreigt nu 42—37.

48. .... 36—41

Nu is het eveneens meteen uit :

49. 22—17 11×33

50. 32—28 33×22

51. 4×47 .....

Zwart geeft het op.

Een zeer mooie winstpartij, die eindelijk de remise-serie dus onderbroken heeft. Opening en begin middenspel toonden geen verschil met den gemiddelden spelgang van de tot nu toe gespeelde partijen, totdat Raichenbach in het verdere gedeelte der partij de inleiding maakte tot een prachtige positiecombinatie, die aanvang met zijn 43sten zet, doch feitelijk reeds voorbereid was in den geheelen opbouw van zijn middenspel. Keller raakte in de ontstane dreigingen verstrikt en zonder dat het momenteel in feite mogelijk zou zijn een fout van den Nederlander aan te wijzen, voltrok het noodlot zich, zonder dat Keller nog een resource hield.

Wellicht vindt men bij diepgaande analyse de fout, die Keller definitief nadeel opleverde — wij denken hier b.v. aan Kellers 40sten zet 24—29, die hem groot temponadeel bracht —, maar ten slotte moet het spel in de partij beslissen en de wereldkampioen heeft niet alleen op handige, maar ook meesterlijke manier Keller's stand geheel ondermijnd, met het vermelde resultaat.

TWAALFDE PARTIJ

Wit : R. C. Keller.

Zwart : M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28	18—23
2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 39—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14

Een gebruikelijk, zeer kalm verloop. Keller speelt nu met een achterstand en aangezien na deze partij nog slechts vier ontmoetingen op het programma staan, moet de Nederlandsche kampioen alles op alles gaan zetten. Of Raichenbach op complicaties in zal gaan?

7. 37—32	12—18
8. 46—41	7—12
9. 41—37	14—20
10. 34—30	20—24

Leidt weer de Hollandsche partij in.

11. 30—25	10—14
12. 40—34	.....

Opent nu de gelegenheid tot het nemen van den komenden ruil, die ongetwijfeld sterk is:

12.	24—30
13. 35×24	19×39
14. 43×34	1—7
15. 44—39	5—10
16. 45—40	17—22

Wijkt nu zelf af van zijn gebruikelijk systeem. Op 14—19 volgt natuurlijk 28—22, enz.

17. 28×17	11×22
18. 32—27	.....

Neemt de halve hekstelling, die echter moeilijk te handhaven is.

18.	7—11
19. 37—32	14—19

Bezetting van veld 17 wordt gevolgd door 32—28, waarop een z.g. kettingstelling ontstaat, die voor zwart gevaaren kan opleveren.

20. 50—45	19—23
21. 49—44	13—19

Er dreigde 25—20, 33—28 en 39×30. Op 2—7, overigens positioneel zwak, zou volgen 33—28, 33×19, 27—21 en 31×2. Zwart had dus de keuze tusschen 9—14 of den tekstzet.

22. 34—30	11—17
23. 40—35	10—14
24. 44—40	9—13
25. 30—24	19×30
26. 25×34	17—21

Dwingt wit nu de halve hekstelling te verbreken, daar 21—26 dreigt.

27. 31—26	22×31
28. 36×27	.....

Meestal wordt hier 26×37 geslagen, maar nu is het Keller, die door de bezetting van veld 27 den stand klassiek maakt.

28.	4—10
----------	------

Raichenbach wil dus trachten wit voorloopig van het centrum te houden, althans het openhouden van veld 19 wijst hierop.

29. 26×17	12×21
30. 48—43	.....

Er dreigde 23—28 en het spelen van de kroon-schijf belet deze dreiging niet alleen, maar is ook positioneel gerechtvaardigd, om links het kleinste mogelijk aantal stukken ter verdediging te houden en de basis rechts te versterken.

30.	6—11
----------	------

Tracht nu schijf 27 aan te vallen.

31. 47—41	11—17
32. 33—28	21—26
33. 28×19	14×23

Zwart wil 27—21 geenszins verhinderen, daar deze ruil hem goede aanvals-kansen op den witten linkervleugel zou geven.

34. 39—33	17—22
35. 41—36	.....

Wit kon hier ook laten slaan en dan 32—28 en 38×36 spelen, maar deze ruil brokkelt zijn stand af, terwijl hij zich nu op 27 handhaaft.

35.	22×31
36. 36×27	10—14
37. 34—29	23×34
38. 40×29	.....

Theoretisch is het gelijktijdig bezetten van de velden 27 en 29 onjuist door de zwarte combinatie-mogelijkheden, die kunnen ontstaan. Hier is deze voortzetting niet verwerpelijk, daar wit een sterke centrum-positie gaat innemen, die zwart zal noodzaken schijf 29 te verwijderen om de kracht van wit's stelling te breken.

38.	14—19
39. 32—28	.....

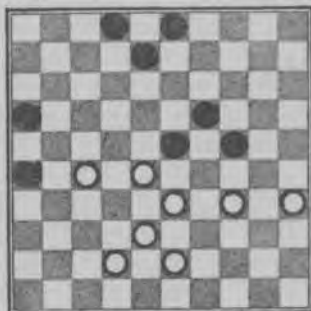
Op 29—24 en 35×24 volgt 18—23, dreigende 23—29, wit speelt dan 33—28 en zwart 13—19 en 8×19 met gelijke stelling.

39.	19—24
40. 29×20	15×24
41. 45—40	13—19
42. 40—34	18—23

De stand luidt:

Zwart: 8 stukken op 2, 3, 8, 16, 19, 23, 24, 26.

Wit: 8 stukken op 27, 28, 33, 34, 35, 38, 42, 43.

43. 27—22	23×32
44. 38×27	.....

Om nog eenigen aanval te houden, 38—32 biedt geen perspectief, brengt zwart wellicht nog gemakkelijker spel.

44.	19—23
45. 22—17	3—9
46. 43—38	.....

Op 27—21 en 17—11 kan 23—28 volgen.

46.	8—12
47. 17×8	2×13
48. 38—32	13—18

Biedt nu bewust schijfverlies aan om de remise te forceeren.

49. 33—28	26—31
50. 28×30	31×22
51. 34—29	16—21
52. 30—24	22—27
53. 32—28	27—31
54. 28—23	13—18
55. 23—19	22—27

Concentreert al zijn stukken nu hier om elk verder risico te vermijden.

56. 19—14	9×20
57. 24×15	27—32
58. 15—10	21—26
59. 10—5	.....

Remise.

Na 31—37 en 26×37 offert zwart steeds door 32—38 en 38—43.

Een partij, die Keller voordeel bracht, maar waarin Raichenbach hem geen kansen gaf dit uit te buiten. Na het kalme openingsspel zette de titelhouder een aanval in op Keller's schijf op 27 door veld 19 tevens open te houden. Raichenbach kon Keller echter niet beletten, dat deze tenslotte het centrum bezette, waarna de aanval was afgeslagen en de Nederlander op zijn beurt trachtte een aanval op het middenbord in te zetten. De titelhouder zocht toen compensatie in een offer, dat hem zekerheid gaf voor een doorbraak en ondanks materieel voordeel voor onzen kampioen, kon deze toen niet meer tot winst komen.

DERTIENDE PARTIJ

Wit : M. Raichenbach.

Zwart : R. C. Keller.

33—28 opening.

1. 33—28	19—23
2. 28×19	14×23
3. 39—33	10—14
4. 44—39	5—10
5. 50—44	17—22
6. 31—26	22—27
7. 32×21	16×27

Zwart wordt na de kalme inleidende zetten onmiddellijk agressief, zonder dat de bezetting van veld 27 gevaarlijk voor hem is.

8. 33—28	23×32
9. 37×28	11—17
10. 39—33	7—11
11. 44—39	18—23

Zwart's stukken zijn mooi opgesteld. Wit dreigt 28—22 en zooals Wit eenige zetten geleden het centrum ging bezetten, streeft Keller er nu naar om hier een basis op te stellen.

12. 28×19	14×23
13. 41—37	1—7

De zwarte schijf op 27 beteekent voor Wit geen nadeel, kan dit op zijn hoogst bij onjuiste behandeling worden. Voorloopig laat Wit Zwart in onzekerheid omtrent zijn plannen en speculeert hij daarbij op mogelijk tempogebrek van Zwart.

14. 34—30	10—14
15. 46—41	13—18

Keller is in dit soort vleugelaanvallen sterk en concentreert terecht alles op een aanval op Wit's langen vleugel.

16. 30—25	.....
-----------	-------

Nu volgt op 33—28 en 37×28 natuurlijk 17—21 enz.

16.	14—19
17. 25×14	19×10

Zwart wil tempi winnen. 11—16 is minder sterk, daar hierdoor het uiteindelijke doel van de plaatsing van schijf 27 voorbijgestreefd wordt en schijf 16 op dit veld veel minder sterk staat dan op ruit 11. Ook met 17—22 kan Zwart voorloopig beter wachten.

18. 35—30	10—14
19. 30—25	14—19

Wit volgt een omsingelingstactiek, o.i. de juiste houding tegenover Zwart's manoeuvres. Een aanval op schijf 27 komt voorloopig niet in aanmerking.

20. 33—29	23×34
21. 40×29	9—13
22. 29—24	.....

Steeds met het doel Zwart af te matten en deze te dwingen zich uit te spreken.

22.	19×30
23. 25×34	4—9
24. 34—30	9—14
25. 30—25	13—19
26. 39—34	18—23

Zwart speelt hier zeer fraai. Hij brengt zijn stukken met groote efficiency in het spel en bouwt den komenden aanval zorgvuldig op.

27. 45—40	15—20
28. 40—35	20—24

Zwart nestelt zich sterk op het centrum en drijft Wit naar de flanken.

29. 37—31	17—22
30. 41—37	8—13
31. 34—30	.....

Wit staat nu voor het oog ongunstiger. Zwarts voorbereidingen lijken onheilspellend en alles wijst op een positioneele explosie. Vaak loopen deze aanvallen dood op een stugge verdediging, doch Keller laat niets na om zijn druk op de witte stelling te vergroten.

31.	3—8
32. 37—32	11—16
33. 32×21	16×27

In dergelijke stellingen steunt Zwart zijn aanval meestal door bezetting van het witte centrum. Door Wits 31sten zet wordt dit voorloopig althans zoodra Wit veld 37 heeft bezet, onmogelijk, maar in een later stadium komt die voortzetting doorgaans toch.

Wit acht het nu raadzamer Zwarts voorpost op 27 te ruilen, maar Zwarts centrumstand blijft krachtig.

34. 38—32	27×38
35. 42×33	13—18
36. 31—27	.....

Noodzakelijk om contact te brengen tusschen de stukken links en op het centrum en belemmerend voor Zwarts verdere aanvalsplannen.

36.	22×31
37. 36×27	.....

Op 6—11 of 8—13 komt nu 33—28.

37.	12—17
38. 47—41	8—12

VEERTIENDE PARTIJ

Wit: R. C. Keller. Zwart: M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28	18—23
2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 39—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14
7. 37—32	12—18
8. 46—41	7—12
9. 34—29	14—20
10. 41—37	10—14

Een kalm verloop, dat echter levendig kan worden. Het gaat er slechts om, of de drang naar winst voldoende stimuleert tot het nemen van verantwoorde risico's.

11. 44—39	1—7
12. 50—44	5—10
13. 40—34	20—25

Een zet, die tot interessant spel aanleiding kan geven. De randschijf op 25 vormt een belemmering voor de ontwikkeling van den witten rechtervleugel. Wij veronderstellen echter eerder, dat Zwart eerst een ruil naar het centrum zal nemen, dat hij schijf 25 doet verdwijnen en het klassieke genre gaat inleiden.

14. 44—40	19—23
15. 28×19	14×23

De gebruikelijke weg.

16. 49—44	.....
-----------	-------

Geeft hiermede een voor de flankspelpartij soms belangrijk steunpunt vrij. Toont Wit hiermede, dat hij het klassieke spel accepteert?

16.	13—19
17. 47—41	.....

Om 32—28 straks mogelijk te maken, al of niet met den centrumruil en tegelijkertijd om Zwart te dwingen het eerst kleur te bekennen.

17.	19—24
18. 29×20	25×14
19. 34—29	23×34
20. 40×29	9—13

Er gebeurt niets sensationeels. De vorige partij had na de eerste zetten reeds emotioneel wendingen.

21. 32—28	14—19
22. 37—32	19—24
23. 29×20	15×24

Geeft nu zeer duidelijk de klassieke richting aan.

24. 41—37	17—21
25. 39—34	21—26
26. 43—39	10—14
27. 45—40	.....

Een zet, die voor het oog vreemd lijkt, maar die bedoeld is om schijf 45 snel in het spel te brengen. Men kan nu spoedig 34—30 verwachten en daarom 40—34.

27.	11—17
28. 34—30	4—10
29. 30×19	13×24

De partij heeft nu een vrij onregelmatig karakter verkregen, niet zoozeer uit een oogpunt van complicatie-mogelijkheden, maar wel wat den positiebouw betreft.

30. 40—34	17—22
31. 28×17	12×21

Raichenbach verzwakt het witte centrum zoo veel mogelijk om mogelijkheden in verband met de grilligheid van zijn stelling te behouden.

32. 34—29	.....
-----------	-------

Wit blijft rechts aanvallen en heeft daar, gezien Zwart's verdeelden stand, een kans op succes. Hij verplicht Zwart nu tot 3—9, daar op 14—20, 29—23 en 35—30 volgt.

32.	3—9
33. 29×20	14×25
34. 31—27	.....

Dreigt nu 37—31 enz.

34.	8—13
35. 33—28	2—8
36. 39—33	10—15

Wit's centrum staat gunstiger, maar Keller moet oppassen, dat Raichenbach hem met zijn eenigszins verspreide stukkenopstelling niet op een dwaalspoor brengt. Wit's stand bevat zeker meer dreigingen, zooals b.v. eventueel 35—30, 33—29 enz., wanneer ruit 8 openkomt, terwijl straks wellicht het z.g. „zetje van Weiss" er in komt.

37. 44—39	9—14
38. 27—22	.....

Op 33—29 zou 18—22 volgen. Wit dringt nu fel op het centrum op.

38.	18×27
39. 37—31	26×37
40. 42×22	.....

Wit heeft den ruil naar het z.g. kerkhof genomen, die te voorzien was. De titelhouder moet zich op het centrum zeer voorzichtig verdedigen, maar het lijkt erger dan het er uitziet.

40.	21—26
----------	-------

Er dreigde 22—18. Wanneer wit nu op het vijandelijk centrum wil komen door 28—23, kan zwart 15—20, 13—19 en 6×37 spelen, maar wit loopt dan gewoon naar dam, zwart moet weer

offeren om dit ook te kunnen doen en moet dan voor remise vechten.

Keller blijkt die kans te willen nemen, en aangezien 28—23 positioneel overigens sterk is en de aangewezen zet, neemt hij de voortzetting.

41. 28—23	7—12
42. 33—28	12—17

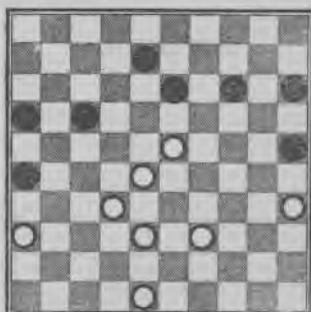
Voor wit verder opdringt en zich tempi verschaft, besluit zwart schijf 22 te ruilen.

43. 22×11	6×17

De stand is nu:

Zwart: 8 stukken op 8—13—14—15—16—17—25—26.

Wit: 8 stukken op 23—28—32—35—36—38—39—48.

44. 39—34	8—12

Zwart volgt een omsingelingstactiek en probeert tegelijkertijd dreigingen in het spel te brengen. Op 38—33 b.v. volgt 12—18 enz.

45. 48—43	17—21

Dreigt eventueel 12—18, 21—27 en 26×8, met gelijk spel, terwijl ook direct 21—27 en 16×27 in aanmerking komt. Om dit te verhinderen speelt wit:

46. 38—32	21×32
47. 28×37	13—18

De inleiding tot wits retireeren. Gedwongen is nu:

48. 34—29	14—20

Dwingt tot:

49. 29—24	20×29
50. 23×34	12—17

De standen zijn nu ongeveer gelijk. Er volgen nu van beide kanten aanvallen op den langen vleugel.

51. 38—33	18—22
52. 35—30	17—21

Raichenbach stoort zich niet aan Keller's opmarsch met schijf 30, daar hij 22—27 gaat dreigen en wit niet meer de juiste parade kan vinden.

53. 30—24	.....

Op 43—38, 22—27, 37—32 volgt 26—31 met dreiging 31—37 en 27—31, 21×43.

53.	22—27
54. 36—31	27×36
55. 24—19	21—27
56. 19—13	27—32
57. 37×28	36—41
58. 13—8	.....

De Zwarte stukken staan gunstiger dan de witte, daar deze laatste alle „los" staan. Zwarts kansen staan in het eindspel uiteindelijk het beste en na Keller's fellen aanval in het middenspel zijn de bordjes nu verhangen. Het ziet er voor wit duister uit.

58.	41—47
59. 43—38	26—31

De beste, om zoo spoedig mogelijk een tweeden dam te behalen.

60. 8—2	31—36
61. 28—23	36—41
62. 34—30	25×34
63. 23—19	.....

Dreigt nu 38—32. Dit offer sluit inderdaad den winst uit.

63.	34—39
64. 33×44	47×50
65. 19—13	41—46
66. 13—9	

Remise.

Het einde van den wedstrijd is in zicht. Men kan moeilijk voorspellen dat het Keller na deze puntenverdeling nog zal gelukken, Raichenbach van het vereischte minimum van 16 punten af te houden en de beslissing kan in de 15de partij dus al vallen.

De Nederlandsche kampioen heeft nog geprobeerd om zijn toch al geringe kans waar te nemen door den wereldkampioen met interessante perspectieven op den linkervleugel aan te vallen en het leek er werkelijk op, dat Keller in het middenspel voordeel had. Dit soort stellingen is echter bedriegelijk en na Raichenbach's grillige stukkenverdeling moest Keller wel om kansen te scheppen een sterk centrum vormen.

De titelhouder noodzaakte hem echter zich terug te trekken en hoewel het eindspel eerst leek met gelijke kansen in te gaan, was het Raichenbach tenslotte nog, die het voordeel aan zijn kant hield, zonder dat het hem kon gelukken den winst te behalen.

VIJFTIENDE PARTIJ

Wit: M. Raichenbach.

Zwart: R. C. Keller.

33—28 opening.

1. 33—28	19—23
2. 28×19	14×23
3. 39—33	10—14
4. 44—39	5—10
5. 50—44	17—22
6. 31—27	22×31
7. 36×27	.....

Voor den zooveelsten keer probeert Keller in flankspel te volharden en is Raichenbach's reactie hieop het stréven naar de klassieke partij, hetgeen met zijn zedden zet natuurlijk duidelijk naar voren komt. In deze ontmoeting heeft de wereldkampioen voldoende aan remise om titelhouder te blijven en hij heeft er nu alle belang bij om complicaties uit den weg te gaan om „safe" te zijn. Maar waar er reeds zooveel remises achter den rug zijn, zou het al heel raar moeten loopen als de Franschman juist nu nog het onderspit zou moeten delven.....

Keller heeft nu zeker niets meer te verliezen en zonder bepaald een wanhoopspolitiek te moeten voeren, moet de Nederlander nu toch wel heel vanbanque spelen om voor zijn kans te vechten.

7.	11—17
8. 41—36	14—19
9. 33—28	.....

Raichenbach heeft al zijn zin.

9.	10—14
---------	-------

Er dreigde 28—22, 34—29 en 32×5.

10. 39—33	17—21
11. 34—30	20—24
12. 44—39	6—11
13. 30—25	21—26
14. 40—34	11—17

Een heel bekende stelling in de Hollandsche partij.

15. 37—31	26×37
16. 42×31	7—11
17. 34—30	2—7
18. 47—42	1—6
19. 46—41	14—20

Zwart moet zich wel bewegingsvrijheid verschaffen om geen tempigebrek te krijgen en daardoor gedwongen te worden tot zwakke zetten. Er is echter weinig kans, dat dit een partij wordt, waarin Keller mogelijkheden aantreft om tot een winstvariant te komen. Het is alles weer zeer solide, theoretisch-sterk spel, dat den wereldkampioen om bovenvermelde redenen zeker naar den zin is.

20. 25×14	19×10
21. 28×19	18—22
22. 27×18	12×14
23. 30×19	14×23
24. 33—28	13—19
25. 41—37	10—14
26. 49—44	9—13

Het is nu weer eerst een kwestie van standopbouw, waarbij Raichenbach altijd naar zijn instinct en Keller op wetenschappelijke wijze te werk gaat.

27. 31—27	7—12
28. 44—40	13—18
29. 39—33	4—9
30. 43—39	9—13

Zwarts stelling is nu prachtig opgebouwd en zeker theoretisch heeft hij voor zijn schijven de beste verwerking gevonden.

31. 40—34	17—22
-----------	-------

Om zch tempi te verschaffen.

32. 28×17	11×31
33. 36×27	6—11
34. 33—28	15—20
35. 39—33	20—24

Dergelijke partijen zijn moeilijk voor hen, die achter het bord zitten, omdat een fout in positieopbouw, ja een oogenschijnlijk onschuldige verwisseling van zetten noodlottig kan worden. Beide spelers hebben echter een groote ervaring in de juiste behandeling van dergelijke standen en het is niet aan te nemen, dat zij hierin zullen falen. Hoe moeilijk ook: dit genre, afgescheiden nog van het feit, dat het geen „spel voor de tribune" is — wat waarlijk niet het belangrijkste is — scheidt meestal geen winstkansen door zijn te groote regelmaat en systeem.

36. 34—30	11—17
37. 37—31	.....

Heeft Zwart hier eenig temponadeel? Op 17—21 volgt 31—26, waardoor Zwart gedwongen wordt tot 12—17. Er volgt nu:

37.	17—22
38. 28×17	12×21

Op 31—26 volgt nu 23—28, 32×12 enz.

39. 33—28	14—20
-----------	-------

Wat beoogt Keller met dezen zet? Wanneer Wit nu 31—26 speelt, en 20—25 volgt, dan vervolgt Wit met 26×17, 25×34, 27—22, 18×27, 32×21, 23×43, 48×30, 16×27 en hoewel Wit een stuk achter staat, heeft hij doorbraak naar dam. Op 31—26 zou dus 3—9 moeten volgen,

26×17, 18—22 en 24×11 en de standen zijn gelijk.

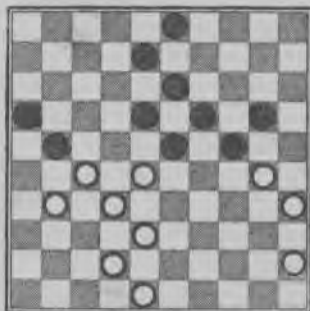
Op 30—25 van Wit (na Zwart's tekstzet) volgt na 24—29 25×14, 19×10, 28×19, 13×24, 31—26. Na 30—25 is voorts mogelijk 21—26, 25×14, 19×10, 28×30, 26×28, waardoor Zwart met zijn stuk op 28, het vijandelijk centrum, een geprononceerde positie inneemt en beter staat.

De stand na

39. .... 14—20
is:

Zwart 10 stukken op 3, 8, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24.

Wit 10 stukken op 27, 28, 30, 31, 32, 35, 38, 42, 45, 48.

Het is voor Wit, gezien zijn puntental en het feit, dat hij door remise wereldkampioen blijft, van zijn standpunt bezien, het beste om 31—26 te spelen, tot 3—9 enz. te dwingen, waardoor een gelijke stand overblijft van elk zeven schijven.

Raichenbach ziet dit eveneens in en speelt derhalve:

40.	31—26	3—9
41.	26×17	18—22
42.	27×29	24×11
43.	38—33	.....
43.	.....	11—17

Wit heeft na den ruil wellicht eenig voordeel overgehouden.

44.	42—38	19—23
-----	-------	-------

De dubbele ruil met 30—24 wordt hierdoor vermeden. Wit behoudt echter een sterken aanval rechts en Zwart moet nu snel een tegenactie ontwikkelen.

45.	30—24	20×29
46.	33×24	17—22
47.	24—20	.....

In zekeren zin gedwongen, maar tegelijkertijd zeer sterk.

47.	.....	22—28
48.	32—27	13—18

Zwart laat zich nu verrassen. Hij maakt met 28—33 en 13×31 direct remise.

49.	38—33	28×39
50.	45—40	.....

Dreigt nu 20—14, 40—34 en 35×15.

Zwart behoeft echter geen verlieskansen te nemen en speelt de juiste voortzetting.

50.	.....	8—13
-----	-------	------

Dreigende 9—14.

51.	20—14	9×20
52.	40—34	39×30
53.	35×15	23—29
54.	15—10	29—34
55.	10—4	16—21
56.	27×16	34—39

Remise.

Raichenbach heeft door deze partij remise te spelen een totaal van 16 punten bereikt, waardoor hij volgens de wedstrijd bepalingen wereldkampioen blijft.

Keller kon ook deze ontmoeting niet tot winst brengen (het heeft er voor Raichenbach geen moment bedreigd uitgezien), en moest den titel dus definitief aan zijn tegenstander laten. Wij merkten in onze annotaties bij de gespeelde zetten reeds op, dat dit genre bij spelers van gelijke kracht doorgaans niet tot winst voert. In zekeren zin heeft de Nederlandsche kampioen het Raichenbach nog zelfs gemakkelijk gemaakt. Toen hij met zijn 39en zet 14—20 speelde, moest Raichenbach, om komend nadeel te ontgaan, wel 31—26 enz. spelen, waardoor hij in een stelling wist te komen, waarin hem „niets meer kon gebeuren". En de Franschman maakte daar graag gebruik van.

ZESTIENDE PARTIJ

Wit: R. C. Keller. Zwart: M. Raichenbach.

32—28 opening.

1. 32—28	18—23
2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 39—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14
7. 37—32	12—18
8. 46—41	7—12
9. 41—37	14—20
10. 44—39	10—14
11. 35—30	17—21

Op 20—25 volgt 30—24 en 28—23, 33×35.

De opening verloopt kalm. Hoe zou men anders kunnen verwachten, nu de beslissing eenmaal gevallen is en voor Keller hoogstens de eer een rol kan spelen om nog van Raichenbach te winnen? Voor den Franschman is het echter ook een prestige kwestie om de laatste partij niet te verliezen.....

12. 30—25	21—26
13. 50—44	1—7
14. 40—35	20—24
15. 31—27	18—23

De stand is, ondanks de 32—28 opening, zouden wij haast zeggen, klassiek geworden.

16. 34—29	.....
-----------	-------

Een ruil, die wel eens afgekeurd wordt, doch o.i. ten onrechte. Zwart moet er weer de noodige tempi voor maken om op het centrum te komen.

16.	23×34
17. 39×30	12—18
18. 44—40	18—23
19. 37—31	26×37
20. 42×31	8—12

Op 7—12 volgt natuurlijk 25—20.

21. 47—42	12—18
22. 49—44	7—12
23. 44—39	2—8

Het Hollandsche spel levert beiden spelers genoeg hoofdbrekens, daar het tempospel moeilijk te berekenen is. De standen zijn nog gelijk, doch in het middenspel vormt de „feeling“ voor constructie een belangrijke factor.

24. 39—34	14—20
25. 25×14	9×20
26. 30—25	.....

Wanneer Wit hier 20—25 toelaat, ontstaat een emotievol spel, dat echter voor Wit grootere risico's brengt dan voor Zwart.

26.	4—9
27. 25×14	9×20
28. 34—30	20—25
29. 40—34	.....

Beter dan den dubbelen ruil toe te laten, waardoor het zwarte stuk op 15 direct in het spel komt.

29.	3—9
----------	-----

Zwart acht het gunstiger zijn kroonschijf nu al naar links te brengen, om op den witten korten vleugel een aanvalsstelling te maken.

30. 34—29	23×34
-----------	-------

In verband met de situatie op Wits rechtervleugel slaat Zwart met zijn centrumschijf. Men vergelijkte onze opmerking bij den vorigen zet.

31. 30×39	18—23
32. 39—34	12—18
33. 42—37	8—12

Brengt er de reeds voorbereide coup royal-dreiging in, waardoor 31—26 verhinderd wordt door 24—29 etc.

34. 27—22	18×27
35. 31×22	11—17

Raichenbach kan van den witten voorpost alleen maar last hebben.

36. 22×11	16×7
-----------	------

Om tempi te winnen. Trouwens, op 6×17 zou 34—29, 28—22, 38—33 en 32×3 volgen.

37. 36—31	5—10
38. 31—26	.....

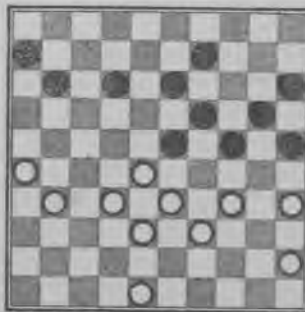
Op 31—27 volgt 24—29, 33×24, 19×39, 28×17 en 7—11.

38.	10—14
39. 43—39	7—11
40. 37—31	14—20

De stand in nu:

Zwart 11 stukken op 6—9—11—12—13—15—19—20—23—24—25.

Wit 11 stukken op 26—28—31—32—33—34—35—38—39—45—48.

41. 45—40

.....

Keller laat het op de tempi aankomen, anders wordt deze zet nooit gespeeld. Wit zet zich namelijk rechts geheel vast, doordat het steunpunt op veld 45 ontbreekt en alleen bij een ontknooping, waarvan Wit wel erg zeker moet zijn, dat hij er heelhuids afkomt, is de voortzetting gerechtvaardigd. Wit wil met den tekstzet trouwens tevens 24—30 enz. verhinderen, dat een sterken aanval inleidt, zoodat in zekeren zin 45—40 noodzaak wordt door tempogebrek.

41.	9—14
42. 31—27	12—17
43. 48—42	13—18

De sleutelzet naar remise. Raichenbach is echter verplicht niet langer te talmen.

44. 27—22	18×27
45. 32×12	23×43

46. 39×48	24—30
47. 35×13	14—19
48. 13×24	20×47
49. 12—8	.....

Remise.

Een korte partij, die toch nog moeilijk was, doch technisch uitstekend door beiden afgewikkeld werd. Kellers 41e zet was de inleiding tot een spoedige puntenverdeling, daar deze zet een ontknooping in de hand werkte. Een punt van hevige discussie was nog of Raichenbach met zijn 40en zet geen fout maakte en door 12—17, met vele dreigingen, had kunnen winnen. Het lijkt inderdaad wel zeer voordeelig voor Raichenbach, doch winst is altijd een teere kwestie en in een dergelijk stadium zijn vele resources mogelijk.

De mach is dus in een 17—15-overwinning voor Raichenbach geëindigd.

NA DEN WEDSTRIJD KELLER-RAICHENBACH

BALANS DER GESPEELDE PARTIEN.

De match om het wereldkampioenschap dammen tusschen den titelhouder Maurice Raichenbach en den Nederlandschen kampioen R. C. Keller is alweer achter den rug en heeft, gelijk reeds bekend, het resultaat opgeleverd, dat 15 van de 16 partijen remise werden, terwijl Raichenbach één partij won, waardoor hij de geheele match met 17—15 wist te winnen en titelhouder bleef, hetgeen trouwens al na de 15de partij zeker was, toen de Franschman het totaal van 16 punten had bereikt.

De meeningen in damkringen omtrent dit resultaat loopen zeer uiteen. Toen Keller deze match begon, was men algemeen van meening, dat de Nederlander sterker was dan in 1934, toen hij zijn eerste match tegen Raichenbach speelde. En inderdaad: onmiddellijk zij toegegeven, dat Keller zich thans veel beter geweed heeft tegen den sterken Franschman; het resultaat is er ook naar. In 1934: 10 partijen gespeeld, zeven remise, drie door Keller verloren. Nu: 16 partijen gespeeld, 15 remise, één verloren. Wat de resultaten betreft heeft Keller dus zeer zeker een succes geboekt en het is zeker geen schande om tegen een speler als Raichenbach, ook al kan men het dan niet zoover brengen dat men als overwinnaar uit het strijdperk treedt, een dergelijk aantal punten te behalen. Wat dit dus betreft is het brengen van een eeresaluut aan onzen nationalen kampioen volkomen op zijn plaats en Keller heeft bewezen, dat hij den strijd als kampioen van Nederland op waardige wijze kon opnemen.

Waarin de meeningen dan wel uiteenloopen? Er is over deze match veel geschreven, zelfs door niet-dammers, die zich stootten aan de oneindige remise-serie, er in zekeren zin de spot mee dreven, dat elken dag opnieuw, behalve dan op den voor Keller fatalen dag, toen hij de elfde partij verloor, radio en pers moesten mededeelen, dat het weer remise was geworden. Het publiek, in de allereerste plaats het krantenlezend publiek, maar bovendien zij, die het damspel beoefenen in clubverband en den wedstrijd met groote belangstelling volgden, vraagt echter om sensatie, ziet liever, dat de score wisselt, op en neer gaat, kortom men vraagt winstpartijen van beiden, en het is dan ook geen wonder, dat zelfs de dammers zich bleven afvragen, waar nu eindelijk een winstpartij bleef. Zoowel van Raichenbach als van Keller. Wat de wijze betreft, waarop het eindresultaat is behaald, is er dus sprake van teleurstelling. Men had liever gezien, dat Keller dit resultaat bereikt had met eenige winst-, verlies- en remise partijen.

Is die teleurstelling gerechtvaardigd? Wij meenen van wel. Er is in deze match zeer sterk gespeeld, zoo sterk, dat de spelers elkaar niets toegaven en verklaarbaar is het dus wel, dat zulk een groot aantal puntenverdelingen is geboekt. Wij meenen echter, dat de match een zeer eenzijdig karakter droeg, doordat Keller bleef volharden in het systeem, dat hem in de jaren 1920 en later groote triomfen bracht, het systeem van het z.g. flankspel, terwijl Raichenbach zwoer bij de klassieke partij, deze trouwens bijna voortdurend aan Keller wist op te dwingen. Dit is wel het typische van deze ontmoeting: de strijd tusschen twee op elkaar botsende systemen, de hegemonie van een spelwijze. Wanneer Keller wit had, opende hij bijna steeds met 32—28, trachtte een flankspelontwikkeling te bevorderen, doch helaas gaat dit systeem gepaard met een groot aantal ruilen en dikwijls noodzakelijke vereenvoudiging; er zit in den modernen aanval op den langen vleugel te weinig combinatie, voor het oog biedt dit genre weinig attrac-

tiefs. Keller is ongetwijfeld in dit systeem zeer sterk, doch Raichenbach is hierin niet zijn mindere en zoo leidt dit vlakke, soms dorre spel helaas maar al te dikwijls tot puntenverdelingen. Van zijn kant trachtte Raichenbach voortdurend in klassiek vaarwater te komen, hij opende dikwijls met 33—28, of trachtte Keller's 32—28 opening in Hollandsch spel te herleiden, wat hem, zooals gezegd, vaak gelukte. Voordat die overgang echter kon plaats vinden, moest geruild worden om spelverruiming te verkrijgen en om dan in den opbouw tactiek een klassiek spelbeeld te forceeren.

Keller is een theoreticus, Raichenbach een man van de intuïtie. De Nederlandsche kampioen heeft o.i. daarbij een belangrijke factor uit het oog verloren, namelijk, dat hij uitdagend was. Raichenbach behoefde niet te winnen, had eerder belang bij remises, die hem zekerheid konden geven voor het behoud van den titel, eerder dan wanneer hij opzettelijk risico's ging loopen. Men kan van den wereldkampioen moeilijk zeggen, dat hij de combinatiepartij zou ontwijken, wanneer Keller hem die aanbood: Raichenbachs match tegen Springer van vorig jaar heeft dit overduidelijk bewezen. Maar Keller waagde niet, althans niet in practischen, concreten zin. En dit was Kellers fout, dit was de oorzaak der puntenverdelingen. Durfde Keller tegen Raichenbach geen risico's te nemen? Wij bedoelen waarlijk niet, dat de Nederlander opzettelijk nadeel zou hebben moeten aanvaarden om bewust zijn ondergang te zoeken; zulks zou absurd zijn. Er is echter nog een groot verschil tusschen heftig va-banque spel en het nemen van weloverwogen, op een solide basis berustend combinatiespel. Waarom wijzigde Keller zijn koers niet, toen hij zag, dat met zijn systeem niets te bereiken was? Nogmaals, in dit systeem is ijzersterk gespeeld, maar het leverde niets op. Zie Springer; deze ex-wereldkampioen was zich ervan bewust, dat hij de aanvaller moest zijn om winstkansen te verwezenlijken. Men kan bezwaarlijk naar voren brengen, dat Springer daarbij op onverantwoordelijke manier te werk ging. Men zag echter ook, dat Raichenbach, die toen ook een titel te verdedigen had, de toegeworpen handschoen aanvaardde en het resultaat werd een geweldig gevecht tusschen twee groote dam-matadors. Van de 25 partijen werden toen 16 remise, 9 partijen eindigden in winst en verlies. Wij achten dit een zeer normale verhouding, die altijd zal blijven bestaan bij twee spelers van ongeveer gelijke kracht.

Men heeft het geweldig aantal remisepartijen van deze match als een vrij goedkoop argument gebruikt om weer voor den dag te komen met voorstellen om spelwijziging in te voeren, in dien zin, dat bepaald worde, dat dammen elkaar diagonaal en verticaal mogen slaan zulks om remise-mogelijkheden in het eindspel te beperken. Vorig jaar, toen Springer het bewijs leverde, dat het damspel winstmogelijkheden genoeg bevat, zweeg men terecht. Wij zijn geen voorstanders van verandering der spelregels.

Hoe serieus de bepleiters van het nieuwe systeem het ook bedoelen, zij verliezen een belangrijke factor uit het oog; niet het damspel is de schuld, maar één bepaald spelsysteem, dat helaas maar al te dikwijls tot remise voert.

Het damspel kent voortdurend evolutie, en men zal ook over deze periode heenkomen. Het nieuwe systeem heeft niet minder bezwaren en ruimt een groot aantal remises evenmin uit den weg. Men zoek het niet in generaliseering, maar veroordeele het spelgenre, dat zich in de afgelopen match wel van zijn kwaadste zijde heeft laten zien, hoe sterk het ook gespeeld is. Raichenbach zelf, wiens meening wij vroegen over een en ander, was het volkomen met ons eens.

Een prestige-kwestie voor het damspel is dit. Wellicht heeft dit prestige een deuk gekregen door de voor de „tribune" monotone remise-serie, maar het damspel is schoon en fraai genoeg om zich in de toekomst daarboven te verheffen.

De conclusie, die velen hebben willen trekken uit de resultaten van de match is belangrijk genoeg om er speciaal op te wijzen. Wanneer men weet, dat spelers van ervaring met een grootsche damcarriere achter den rug, zooals b.v. de Haas en Hoogland, pleiten voor verandering van spelregels, dan mag men dergelijke voorstellen inderdaad maar niet zoo naast zich neerleggen. Voorloopig wijten wij de remise-serie echter niet aan de bestaande spelregels, maar aan de eenzijdigheid van een bepaald spelbeeld. En men kan niets beter doen dan dit genre te mijden, initiatief te toonen om wijzigingen in de spelregels als fictief en onnoodzakelijk te kenmerken.

RESULTATEN VAN WEDSTRIJDEN OM HET WERELDKAMPIOENSCHAP EN DAARMEDE VERBAND HOUDENDE MATCHES.

- 1892—1909 Is. Weiss.
1909 Is. Weiss — Internationaal Tournooi.
1912 H.Hoogland — Intern. Tournooi in Nederland.
1925 Stan. Bizot — Intern. Tournooi in Parijs.
1928 Ben. Springer — Intern. Tournooi in Amsterdam.

LAATSTE JAREN:

- 1934 M. Raichenbach 13—7 R. C. Keller 10 part.
1935 M. Raichenbach 25—15 J. H. Vos 20 part.
1936 M. Raichenbach 13—7 L. Vaessen 10 part.
1937 R. C. Keller 9—11 B. Springer 10 part. (voorwedstrijd).
1937 M. Raichenbach 26—24 B. Springer 25 part.
1938 M. Raichenbach 17—15 R. C. Keller 16 part.

ALGEMEENE WEDSTRIJDBEPALINGEN.

De match om het wereldkampioenschap dammen vond plaats van 1 tot en met 22 October 1938 tusschen den titelhouder M. Raichenbach te Parijs en den kampioen van Nederland R. C. Keller te Amsterdam. De match bestond uit 16 partijen en werd in Nederland gespeeld.

Het speeltempo bedroeg 25 zetten per uur voor elken speler.

Er werd op de donkere velden gespeeld.

Ook bij gelijke aankomst bleef de wereldkampioen in het bezit van zijn titel.

De titel van wereldkampioen blijft geldig tot aan het eerstvolgend tournooi of match om het wereldkampioenschap, of bij gebreke daarvan tot 31 December 1939.

WAAR, WANNEER EN HOE GESPEELD WERD.

1ste partij	— Amsterdam	— 1 October 1938	— 34—29	opening.
2de partij	— Arnhem	— 3 October 1938	— 32—28	opening.
3de partij	— Amsterdam	— 5 October 1938	— 34—29	opening.
4de partij	— Midden-Beemster	— 6 October 1938	— 32—28	opening.
5de partij	— Hoorn	— 7 October 1938	— 33—28	opening.
6de partij	— Zwolle	— 8 October 1938	— 32—28	opening.
7de partij	— Amsterdam	— 10 October 1938	— 33—28	opening.
8ste partij	— Scheveningen	— 11 October 1938	— 32—28	opening.
9de partij	— Hengelo	— 12 October 1938	— 33—28	opening.
10de partij	— Diemen	— 14 October 1938	— 32—28	opening.
11de partij	— Amsterdam	— 15 October 1938	— 33—28	opening.
12de partij	— Maastricht	— 16 October 1938	— 32—28	opening.
13de partij	— Amsterdam	— 18 October 1938	— 33—28	opening.
14de partij	— Amsterdam	— 19 October 1938	— 32—28	opening.
15de partij	— Amsterdam	— 21 October 1938	— 33—28	opening.
16de partij	— Amsterdam	— 22 October 1938	— 32—28	opening.

HOE DE RESULTATEN LUIDDEN:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Totaal:
Raichenbach	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15	16	17	17 punten
Keller	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10	11	12	13	14	15	15 punten